

Projekt Programu Rozwoju Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego na lata 2021-2030

Niniejszy dokument został opracowany przez

Lech Consulting Sp. z o. o.

ul. Podmurna 65/1
87-100 Toruń

Toruń, dnia 19.10.2021 r.

Opracowanie wykonane dla
Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego
Ul. Plac 1000-lecia 25
87-400 Golub-Dobrzyń

Spis treści

WPROWADZENIE	5
1. PODSUMOWANIE DIAGNOZY STRATEGICZNEJ	7
1.1. Obszar: przestrzeń i środowisko	7
1.2. Obszar społeczeństwo	9
1.3. Obszar: gospodarka	15
1.4. Obszar: infrastruktura techniczna.....	17
2. ANALIZA SWOT	18
2. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE DLA POWIATU GOLUBSKO-DOBRZYŃSKIEGO W LATACH 2021-2030	22
2.1. Misja oraz cel główny Programu	22
2.2. Cele szczegółowe, priorytety oraz kierunki interwencji	23
3. SPÓJNOŚĆ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	47
4. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU ROZWOJU POWIATU GOLUBSKO-DOBRZYŃSKIEGO	50
4.1. Proces opracowania - przygotowanie i przyjęcie Programu Rozwoju	50
4.2. Wdrażanie i zarządzanie realizacją Programu Rozwoju	51
3.2. Monitoring, ewaluacja, sprawozdawczość, kontrola i aktualizacja Programu Rozwoju	53
4. PLAN FINANSOWY	56
4.1. Źródła finansowania Programu	56
4.2. Planowanie finansowanie Programu i jego podział na priorytety.....	56
SPIS TABEL, WYKRESÓW I MAP	60

WPROWADZENIE

Program Rozwoju Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego na lata 2021-2030 to dokument operacyjno-wdrożeniowy, opracowany zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1057). Program wskazuje, jak zadania rozwojowe, podejmowane i realizowane przez Powiat Golubsko-Dobrzyński i podległe mu jednostki, wpisują się w ramy określone w innych dokumentach strategicznych - zwłaszcza „Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategii Przyspieszenia 2030+”.

Program Rozwoju jest swoistym zbiorem celów, priorytetów i kierunków interwencji wskazujących rozwój Powiatu, jak również mniejszych jednostek pozostających w jego obszarze. Bazując na zastanej sytuacji społeczno-gospodarczej, środowiskowej oraz technicznej i przestrzennej, możliwe jest ustalenie priorytetów rozwojowych niezbędnych z punktu widzenia władz samorządowych, mieszkańców, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i wszystkich grup społecznych. Program Rozwoju jest dokumentem wskazującym na praktyczne możliwości w zakresie planowania strategicznego, co stanowić będzie podstawę do wnioskowania o finansowanie zewnętrzne dla pożądaných inwestycji.

Planowanie strategiczne stanowi niezbędny element procesu programowania rozwoju jednostki samorządu terytorialnego. Przekazanie części uprawnień władzy centralnej na szczebel samorządowy powoduje przeniesienie części odpowiedzialności za jakość życia mieszkańców na lokalne władze, co z kolei rodzi potrzebę efektywnego i kreatywnego zarządzania posiadanymi zasobami. Jedynie właściwe i starannie zaplanowane zadania mają szansę, zarówno zaspokoić zbiorowe potrzeby społeczności, jak i stworzyć komfortowe warunki dla samorealizacji jednostek. Opracowanie Programu Rozwoju wynika z konieczności średniookresowego i uporządkowanego wskazania celu głównego, celów szczegółowych, priorytetów i kierunków interwencji.

Przesłanki zewnętrzne podjęcia prac nad opracowaniem Programu to przede wszystkim długookresowe i średniookresowe uwarunkowania wynikające ze strategicznych dokumentów krajowych oraz programowych Unii Europejskiej na lata 2021-2027, w tym nowej strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego. Główną przesłanką merytoryczną pozostaje konieczność określenia celów, priorytetów rozwoju Powiatu, uwzględniających osiągnięty, aktualny stan, a przede wszystkim potrzeby i aspiracje mieszkańców na kilka najbliższych lat. Przesłanką uzasadniającą opracowanie Programu Rozwoju jest również fakt, iż poprzednia Strategia Rozwoju Powiatu ze względu na zachodzące zmiany społeczno – gospodarcze nie jest aktualna, w związku z czym nie jest dostosowana do aktualnych uwarunkowań społeczno-gospodarczych.

Przyjęta hierarchia celu głównego, celów szczegółowych, priorytetów i kierunków interwencji oraz zadań, pozostaje zgodna z wymogami określonymi w przepisach prawa, jak również ułatwi prace lokalnym władzom nastawionym na przeprowadzenie ważnych inwestycji w regionie. Dodatkowo, planowanie, monitorowanie i aktualna ocena przedsięwzięć inwestycyjnych będzie sprzyjać integracji i aktywizacji społecznej wokół zadań realizowanych przez władze Powiatu.

Przedmiotowy Program został opracowany zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, a w szczególności z:

- Ustawą z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920, z 2021 r. poz. 1038),
- Ustawą z dnia 15 lipca 2020 roku o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw ((t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1057 z późn. zm.),
- Ustawą z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 247 z późn. zm.).

Program Rozwoju Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego na lata 2021-2030 jest dokumentem o charakterze operacyjno – wdrożeniowym, określającym możliwe i optymalne kierunki rozwoju przy jednoczesnym zachowaniu zgodności z dokumentami wyższego rzędu, zapewniając spójność funkcjonalną i przestrzenną. Punktem wyjścia do określenia założeń rozwojowych była diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej, oraz wytyczne i zadania zawarte w obowiązujących dokumentach strategicznych i planistycznych.

1. PODSUMOWANIE DIAGNOZY STRATEGICZNEJ

1.1. Obszar: przestrzeń i środowisko

Lokalizacja i struktura gruntów

Powiat Golubsko-Dobrzyński położony jest we wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, granicząc od zachodu z powiatem toruńskim i lipnowskim, od północy z powiatem wąbrzeskim, zaś od wschodu z powiatem brodnickim i rypińskim

Terytorialnie, Powiat podzielony jest na sześć gmin, z których charakter miejsko-wiejski reprezentuje Gmina Kowalewo Pomorskie. Pozostałe, tj. Ciechocin, Golub-Dobrzyń, Radomin i Zbójno są gminami wiejskimi. Siedzibą administracyjną Powiatu jest Miasto Golub-Dobrzyń, zlokalizowane w centralnej części Powiatu, będące jednocześnie jedyną gminą o charakterze miejskim w omawianym obszarze

Mapa 1. Podział terytorialny Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego

Źródło: www.gminy.pl

Pod względem strukturalnym, Powiat Golubsko-Dobrzyński przedstawiany jest jako obszar z **dominującą powierzchnią obszarów wiejskich**, stanowiących 98,05% ogólnej powierzchni. Charakterystycznym dla Powiatu jest **duża lesistość gruntów**, stanowiąca 19,90% połaci regionu. Powiat Golubsko-Dobrzyński charakteryzują rozległe połacie leśne, pokrywające się obszarowo z formami ochrony przyrody. Region włączony jest do obszaru funkcjonalnego „Zielonych Płuc Polski” – najczystszej części regionu Polski, obejmującego unikatowe przyrodniczo tereny, należące do najcenniejszych w kraju i Europie systemów ekologicznych. Charakterystyczną formą dla regionu są drumliny zbójńskie, tworzące piękne krajobrazy.

Na terenie Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego dominująca część gmin wchodzących w jego skład posiada aktualne studium uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązują aktualnie w wszystkich gminach będących w obszarze Powiatu, jednak nie wskazują na 100 % objęcie terenu. Stan zagospodarowania Powiatu określany jest jako dobry, biorąc pod uwagę obowiązujące i będące w opracowaniu studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Pod względem zagospodarowania powierzchni na bazie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, sytuacja Powiatu przedstawia się jako umiarkowanie dobra, ponieważ jest ich stosunkowo niewiele, jednak sytuacja zagospodarowania regulowana jest również decyzjami o warunkach zabudowy. Niewątpliwie jednak, zwiększenie ilości

obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego byłoby wyrazem **podniesienia jakości zagospodarowania przestrzennego**.

Gminy będące w obszarze Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, zgodnie z dokumentem strategicznym o randze wojewódzkiej, tj. „Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2030 – Strategią Przyspieszenia 2030+” skalsyfikowane zostały w ramach:

- obszarów charakteryzujących się problemami niskiego poziomu rozwoju społecznego i niskiego poziomu przedsiębiorczości: **Gmina Radomin**,
- obszarów charakteryzujących się problemami niskiego poziomu rozwoju społecznego: **Golub-Dobrzyń, Gmina Zbójno**,
- obszarów charakteryzujących się problemami niskiego poziomu przedsiębiorczości: **Gmina Ciechocin**,
- obszarów negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej, na których występują problemy zaawansowanych procesów starzenia się społeczeństwa: **Golub-Dobrzyń**.
- obszarów predystynowanych do rozwoju przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym: **Golub-Dobrzyń, Gmina Golub-Dobrzyń i Gmina Kowalewo Pomorskie**

Istotnie jednak, założenia te poczynione zostały w momencie sporządzania diagnozy dla Strategii Rozwoju Województwa, tj. w latach 2017-2018. Od tego czasu, aktywne działania Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, realizowane przez Powiat Golubsko-Dobrzyński, podległe mu jednostki organizacyjne, jak również przez poszczególne Gminy doprowadziły do znaczącej poprawy w sferze społecznej i gospodarczej. Nie mniej jednak, nadal należy mieć na względzie konieczność ich kontynuacji oraz tworzenia różnorodnej oferty rozwoju lokalnego, realizowanego przez społeczność.

Ponadto Powiat Golubsko-Dobrzyński włączony jest do **Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia** (MOF Toruń). Wyznaczony został również jako obszar oddziaływania w ramach polityki terytorialnej, zwany **Obszarem Prowadzenia Polityki Terytorialnej (OPPT)**.

Zasoby naturalne Powiatu

Na obszarze Powiatu występują liczne złoża surowców, jednak z uwagi na względy ochrony środowiska, co do zasady ich wydobycie jest jedynie sporadyczne. Eksploatowane są jedynie złoża piasków i żwirów w rejonie Elgiszewa, Ciechocina i Rudawia w gminie Ciechocin, Białkowa, Sokoligóry i Sokołowa w gminie Golub-Dobrzyń oraz Dulaska- w gminie Radomin, jak również w Gminie Kowalewo Pomorskie.

Pod względem hydrologicznym, teren należy do dorzecza Wisły, a w przeważającej części leży w prawobrzeżnym dopływie Drwęcy. Rzeki i zasoby wodne na terenie Powiatu charakteryzują się postępującym zjawiskiem antropopresji i **pogarszaniem się stanu wód**. Ważnym dla regionu zasobem naturalnym są liczne jeziora, będące również zapleczem rekreacyjnym, z których największym jest Jezioro Wielgie, zaś najintensywniej użytkowanym turystycznie i rekreacyjnie - Jezioro Okonin, będące jedynym oficjalnym kąpieliskiem w Powiecie.

W ramach działań zapobiegających pogorzeniu jakości powietrza na terenie Powiatu konieczne jest skupienie większej uwagi na realizacji inwestycji skierowanej na zwiększenie udziału OZE, kontynuację inwestycji dotyczących wymiany nieefektywnych źródeł ciepła, zwłaszcza w przypadku gospodarstw

domowych i budynków mieszkalnych, jak również poprzez poprawę efektywności energetycznej budynków.

Na terenie Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego formami ochrony przyrody, pokryte jest 28860,58 ha, co stanowi ponad 47% powierzchni całego Powiatu. Rozległe obszary leśne pokrywają się obszarami:

- z rezerwatem przyrody „Rzeka Drwęca”,
- z obszarem chronionego krajobrazu „Dolina Drwęcy”,
- z obszarem europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 – Dolina Drwęcy.

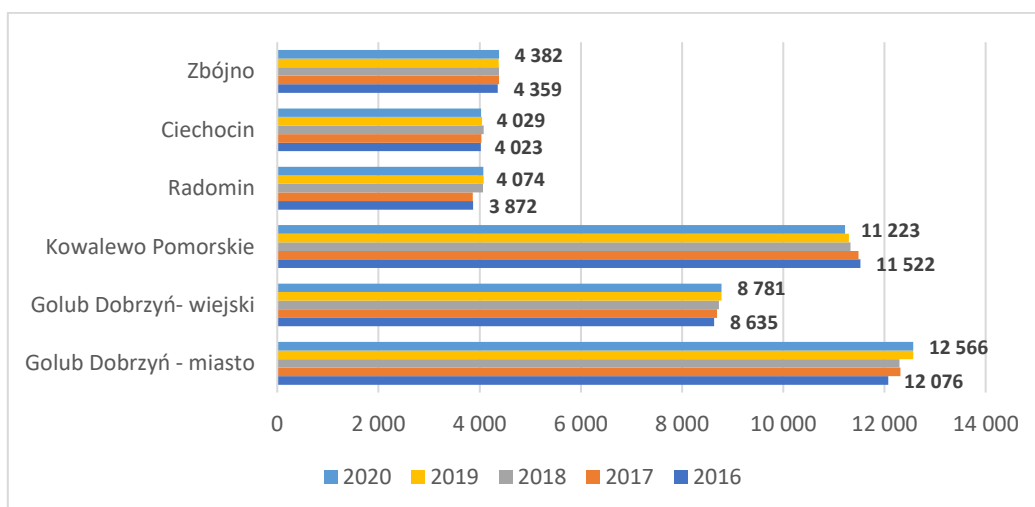
Ponadto na obszarze powiatu wyróżnić można również liczne pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne. Powiat Golubsko-Dobrzyński charakteryzuje się dużym nasileniem i rozległą obszarowością form ochrony przyrody, co wskazuje na cenne dla regionu walory środowiskowe, tworzące swoisty mikroklimat, sprzyjający rozpowszechnianiu i zwiększaniu udziału turystyki aktywnej w ogólnej polityce rozwoju Powiatu.

1.2 Obszar społeczeństwo

Ludność Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego

Powiat Golubsko-Dobrzyński charakteryzuje się **wzrastającą liczbą mieszkańców na przestrzeni lat 2015-2020**, gdzie współczynnik zmian demograficznych wynosi 0,1 %. Analizowany okres czasu ukazuje, że liczba ludności zamieszkującej Powiat wzrosła o 122 osoby, wskazując na 45 115 mieszkańców w roku 2020. Jedyną gminą o ujemnym wskaźniku zmian demograficznych jest Gmina Kowalewo Pomorskie (-0,03%). Najwyższy wskaźnik charakteryzuje Gminę Radomin (0,05%) oraz gminę miejską Golub-Dobrzyń (0,04%).

Wykres 1. Struktura demograficzna Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego

Ludność Powiatu opisywana jest, jako zmierzająca w kierunku zjawiska starzejącego się społeczeństwa, o czym świadczy znacząca liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku przedprodukcyjnym. Według ekonomicznych grup wieku, społeczność Powiatu to:

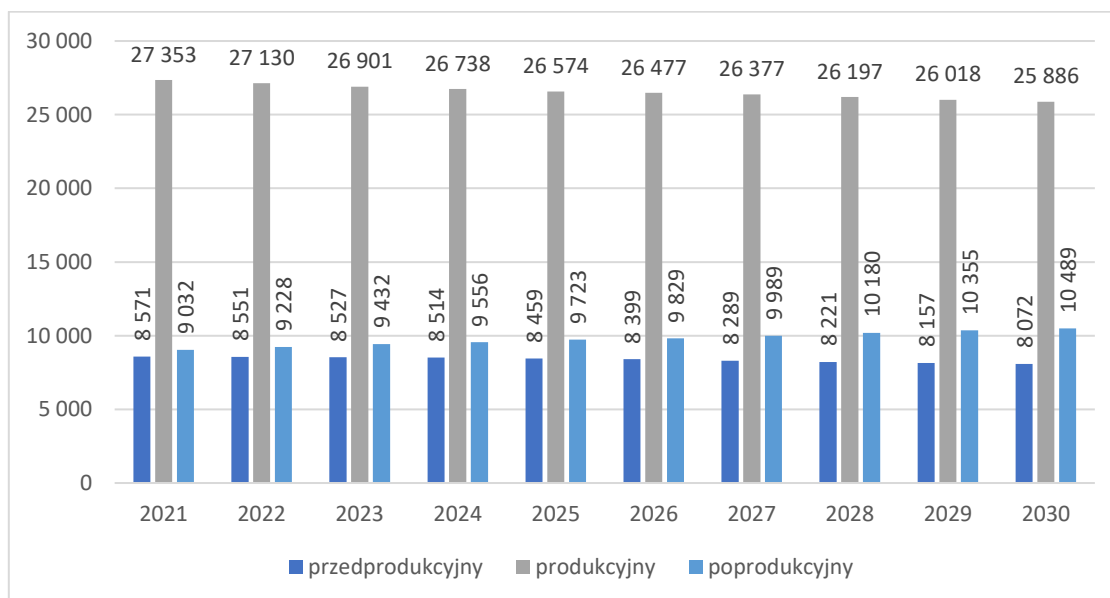
- mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym – 19,74% (8 906 os.),
- mieszkańcy w wieku produkcyjnym – 64,10% (28 917 os.),
- mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym – 16,16% (7 292 os.).

Grupa osób w wieku poprodukcyjnym nie przekracza liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, jednak z roku na rok następuje wzrost liczby seniorów, przy jednoczesnych wahaniami liczebności osób młodych, co warunkuje **konieczność podejmowania inicjatyw na rzecz zapewnienia opieki i warunków do aktywizacji społecznej, skierowanej do seniorów.**

Wskaźnik feminizacji wskazuje dominującą liczbę kobiet względem liczby mężczyzn, w tym głównie w grupie osób w wieku poprodukcyjnym. Największą gęstością zaludnienia charakteryzują się obszary miejskie Powiatu, w tym gmina miejska Golub-Dobrzyń (1675 os./km²), zaś najmniejszą – Gmina Ciechocin (41 os./km²).

Prognoza demograficzna na okres obowiązywania Programu wskazuje na **zmniejszającą się liczbę mieszkańców Powiatu oraz postępujące zjawisko starzejącego się społeczeństwa.**

Wykres 2. Prognoza demograficzna dla Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego na lata 2021-2030

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS pn. „Prognoza ludności gmin na lata 2017 – 2030”

Pomoc społeczna

Zakres i poziom udzielania świadczeń pomocy społecznej z roku na rok jest coraz niższy, co świadczy o **coraz wyższej samodzielności mieszkańców Powiatu w zakresie radzenia sobie w trudnych sytuacjach**

życiowych. W analizowanym okresie lat 2015-2020, liczba gospodarstw korzystających ze świadczeń pomocy społecznej spadła o 31,30 %, zaś liczba osób pozostających w gospodarstwach domowych, korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w roku 2020 pozostaje niższa o 42,83 % w stosunku do roku 2015.

Obecnie najczęstszymi powodami przyznawania świadczeń społecznych jest długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz potrzeba ochrona macierzyństwa.

Zakres pomocy społecznej w Powiecie Golubsko-Dobrzyńskim, poza podstawowymi świadczeniami obejmuje również ofertę całodobowej pomocy społecznej w postaci Domów Pomocy Społecznej, aktywnej działalności Stowarzyszeń i organizacji pozarządowych. Powiat Golubsko-Dobrzyński jest organem prowadzącym dla instytucji działających w zakresie poprawy warunków życia mieszkańców, wyrównywania szans społecznych oraz opieki ochrony osób potrzebujących. Powiatowe jednostki organizacyjne wykazują aktywne postawy w zakresie podejmowania i realizacji działań na rzecz poprawy jakości życia potrzebujących wsparcia mieszkańców. Istotnym aspektem, jakie obserwuje się nie tylko w skali Powiatu, ale również w województwie czy w kraju, to brak lub ograniczone możliwości opiekuńczych i aktywizujących dla osób starszych. Zwiększająca się liczba seniorów oznacza wzrost zapotrzebowania na opiekę medyczną i opiekuńczą, które to pozostają sferami wymagającymi znaczące wsparcia. Postępującym zjawiskiem jest kierowanie osób starszych do Domów Pomocy Społecznej i brak opieki ze strony najbliższych. Podobnie kształtuje się sytuacja osób niepełnosprawnych, a wśród nich szczególnie dzieci, którym początkowo rodzice i opiekunowie zapewniają opiekę i wychowanie, jednak im dziecko jest starsze i wymaga większych wysiłków, z czym niejednokrotnie opiekunowi nie dają sobie rady. Jako najprostsze rozwiązanie widzą skierowanie dziecka do Powiatowej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu specjalistyczno-terapeutycznego lub powiatowej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu socjalizującego, co w rzeczywistości nie jest rozwiązaniem istniejącego problemu. Wobec powyższego konieczne jest wzmocnienie potencjału działań wspomagających grupy wymagające wsparcia, w tym seniorów, rodziny, czy osoby niepełnosprawne. Nie mniej jednak, poprzez podejmowane obecnie działania, Powiat charakteryzuje **względnie dobry poziom zabezpieczenia społecznego, z tendencją do rozbudowywania oferty społecznej o formy wspierające i wspomagające.**

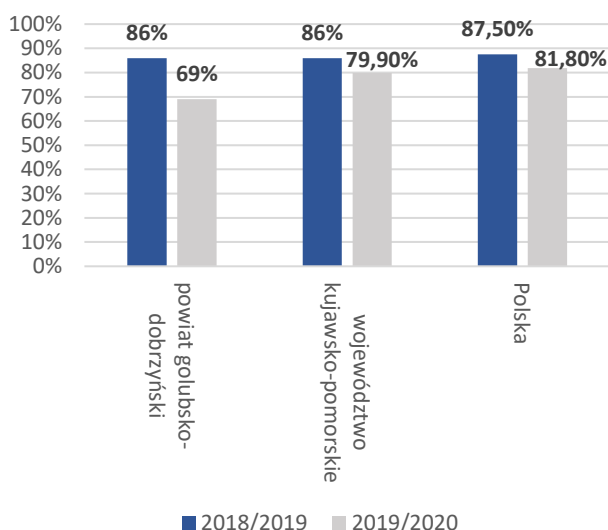
Edukacja

Sieć placówek edukacyjnych i wspierających edukację na terenie Powiatu uwzględnia szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe (licea i technika) oraz szkoły branżowe i artystyczne. Dla wszystkich spośród wymienionych, poza szkołami podstawowymi, organem prowadzącym jest Powiat Golubsko-Dobrzyński. Oferta edukacyjna placówek powiatowych charakteryzuje się **bogatą różnorodnością i profilowaniem**, co stwarza dobre warunki do rozwoju edukacyjnego dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych. Tuż obok placówek oświatowych, istotne znaczenie mają instytucje wspierające, w tym Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Golubiu-Dobrzyniu. Placówki edukacyjne zapewniają dostęp do nauki osobom o szczególnych potrzebach edukacyjnych.

Corocznie odnotowywany jest **wzrost liczby uczniów w poszczególnych etapach edukacyjnych**. Wraz ze wzrostem zapotrzebowania na świadczenia edukacyjne, placówki rozbudowują swoją ofertę oświatową, dostosowując profilowanie pod obecne trendy i potrzeby uczniów.

Jakość edukacji w placówkach powiatowych oceniana jest jako względnie niska, czego rezultatem są **niskie wyniki osiągnięte przez uczniów podczas egzaminów maturalnych**. Powiat Golubsko-Dobrzyński charakteryzuje największy spadek wyników maturalnych w skali powiatów województwa kujawsko-pomorskiego, wskazując jednocześnie obszar edukacji jako obszar o znamionach problemowych, wymagających interwencji i wzmocnienia oferty edukacyjnej wraz z rozszerzeniem jej o zajęcia wyrównawcze, kompensacyjne i wspierające. Istotnym pozostaje również wskazanie, że sieć placówek edukacyjnych Powiatu obejmuje edukację licealną, techniczną oraz branżową.

Wykres 3. Wyniki egzaminu maturalnego

Źródło: OKE Gdańsk

Wobec zdiagnozowanej sytuacji związanej z niską jakością edukacji na terenie Powiatu, poza rozszerzeniem oferty dydaktycznej kierowanej do uczniów, jest również wskazanie na konieczność **kontynuowania działań związanych z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych wśród pedagogów i nauczycieli**.

Zasadniczo, infrastruktura szkolna Powiatu pozostaje w dobrym stanie technicznym, zaś jako potrzeby inwestycyjne wskazywane się jedynie **niewielkie remonty, doposażenia pracowni informatycznych, chemicznych i biologicznych oraz klasopracowni wraz z dostosowaniem infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i uregulowaniem komunikacji wewnątrz obiektów i terenów szkolnych**. Z uwagi na dynamikę sektora edukacji, konieczne jest kontynuowanie obecnych, aktywnych działań w zakresie budowania atrakcyjnej oferty zajęć szkolnych i pozaszkolnych wraz z działaniami z zakresu wsparcia uczniów oraz kadry pedagogicznej.

Ochrona zdrowia

Głównym podmiotem leczniczym Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego jest Szpital Powiatowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Zakres opieki ambulatoryjnej realizowany jest za pośrednictwem rozbudowanej sieci poradni specjalistycznych, zaś podstawowa opieka zdrowotna realizowana jest za pośrednictwem zarówno placówki szpitalnej, jak i mniejszych ośrodków i punktów ochrony zdrowia, zlokalizowanych w poszczególnych miejscowościach. Standard jakości i dostępności do opieki

szpitalnej oceniany jest jako względnie dobry, z uwypukleniem, iż ochrona zdrowia jest dziedziną, w której postępują liczne i dynamiczne zmiany, co wskazuje na **konieczność podejmowania inicjatyw na rzecz podnoszenia standardu. Dostrzegalną potrzebą w zakresie infrastruktury szpitalnej jest niski standard techniczny budynku głównego, jego niska efektywność energetyczna, w tym zastosowanie nieefektywnego źródła ciepła oraz zniszczona i nieszczelna izolacja cieplna.**

W ramach dostrzeganych potrzeb pozostaje znacznie ograniczona możliwość korzystania z opieki rehabilitacyjnej oraz zbyt długie kolejki i wydłużony czas na przyjęcie do specjalistów, co znacząco wpływa na obniżenie jakości oferty zdrowotnej. W ramach wskazywanych trendów i tendencji, konieczne jest wskazanie zdiagnozowanych zmian demograficznych i wynikających z nich konsekwencji dla dalszego rozwoju lokalnego. Prognoza demograficzna wskazuje na wzrastającą liczbę seniorów w ogólnej liczbie mieszkańców Powiatu, co oznacza, iż nie tylko oferta aktywizacji, ale przede wszystkim dostępność form opiekuńczych, rehabilitacyjnych i wspomagających seniorów będzie uzasadniona. Wobec powyższego istotnym niedoborem i deficytem pozostaje również opieka geriatryczna i dostosowana do potrzeb seniorów.

Bezrobocie

Powiat Golubsko-Dobrzyński charakteryzuje jeden z niższych wskaźników, wskazujących na liczbę bezrobotnych w województwie kujawsko-pomorskim. Zjawisko bezrobocia w 2020 roku opisywane jest poprzez liczbę osób pozostających bez pracy na poziomie 2 229 mieszkańców oraz roczną stopę bezrobocia, równą 11,8 %. Pomimo jednego z najniższych wskaźników liczby osób bezrobotnych w województwie, Powiat charakteryzuje jedna z **wyższych stóp bezrobocia**, co świadczy o klasyfikowaniu **bezrobocia, jako zjawiska problemowego.**

Tabela 1. Struktura bezrobocia w Powiecie Golubsko-Dobrzyńskim w roku 2020

	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	liczba bezrobotnych	Udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym	w tym kobiety	% kobiet w gminach
Powiat Golubsko-Dobrzyński	28 917	2 229	7,71%	1 349	60,5 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Golubiu-Dobrzyniu

Bezrobocie jest zjawiskiem, z którym Powiat, głównie za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy zdaje sobie radzić. Wzrost liczby osób bezrobotnych w roku 2020 podyktowany jest w głównej mierze sytuacją pandemiczną, licznymi obostrzeniami i zachwianiem gospodarki. Względem osób bezrobotnych podejmowane są liczne inicjatywy PUP, w ramach których osoby kieruje się na subsydiowane miejsca pracy, staże, szkolenia oraz wspiera finansowo przy podejmowaniu własnej działalności gospodarczej. Konieczne jest kontynuowanie podejmowanych już działań, jak również rozszerzenie ich katalogu o nowe instrumenty, skierowane na **aktywizację zawodową.**

Bezpieczeństwo publiczne

Poziom bezpieczeństwa publicznego w powiecie oceniany jest jako umiarkowany, co uwarunkowane jest wzrastającą liczbą przestępstw, wśród których dominują te o charakterze kryminalnym, gospodarczym i przeciwko mieniu. Komenda Powiatowa Policji w Golubiu-Dobrzyniu wskazuje również, że w latach 2016-2020 miało miejsce 320 kolizji drogowych i 131 wypadków drogowych, spośród których 23 miały skutek śmiertelny. Spośród ujawnionych 35 650 wykroczeń, niemal w 7%, procedura zakończyła się skierowaniem wniosków o ukaranie do Sądu Rejonowego w Golubiu-Dobrzyniu.

Wśród służb zapewniających bezpieczeństwo mieszkańców pozostają również strażacy, pełniący służbę w Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Golubiu-Dobrzyniu, jak również strażacy ochotnicy, zgrupowani w ramach 49 Ochotniczych Straży Pożarnych, z czego 9 z ich wpisanych jest do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Z uwagi na wzrastającą wypadków i zdarzeń, do których strażacy wyjeżdżają, **konieczne jest doposażenie jednostek w niezbędny sprzęt**.

Kapitał społeczny

Spółeczeństwo Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego charakteryzuje wysoki kapitał społeczny, co przejawia się poprzez liczne aktywności, różnorodność działających organizacji i stowarzyszeń, jak również wielość inicjatyw podejmowanych zarówno przez jednostki gminne jak i powiatowe. Organizacje zrzeszające mieszkańców Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego koncentrują się na różnorodnych zagadnieniach, podejmując ważne aspekty rozwoju lokalnego, w tym m.in. skupiają poszczególne grupy zawodowe i społeczne, stowarzyszenia działające na rzecz osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, koła, kluby i sekcje sportowe i artystyczne, Ochotnicze Straże Pożarne, Koła Gospodyń Wiejskich, czy stowarzyszenia i organizacje pożytku publicznego nawiązujące do potrzeby ochrony i promocji regionu, dziedzictwa kulturowego i ochrony środowiska.

Różnorodność i wielość podejmowanych inicjatyw świadczy o **wysokim kapitale społecznym Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego**.

Kultura

Powiat Golubsko-Dobrzyński, dzięki aktywnej działalności poszczególnych jednostek gminnych charakteryzuje się **szeroką ofertą kulturalną**, zapewniającą różnorodne formy dostępu, wśród których najistotniejszą rolę pełnią liczne placówki kulturalne i oświatowe, w tym samorządowe jednostki kulturalne. Ponadto pozostaje **regionem o wysokim nasyceniu zachowanego dziedzictwa kulturowego**, przejawiającego się kulturą materialną w postaci zabytków, jak również niematerialną, ujmowaną jako liczne tradycje i zwyczaje regionalne. Wśród zabytków wyróżnić można m.in. te o charakterze sakralnym, dworskim oraz urbanistycznym – pozostałości murów miejskich, dzielnica Starego Miasta w obrębie ulic Kolejowej, Browarnej i Zamurnej w Golubiu-Dobrzyniu, jak również zabytkowe cmentarze, grodziska i budynki, gospodarcze, budynki inżynieryjne, czy też młyny.

Turystyka i rekreacja

Charakterystycznym dla Powiatu jest **równomierne nasycenie zachowanym bogactwem kulturowym oraz rozległymi obszarami leśnymi, sprzyjającymi turystyce**. Powiat Golubsko-Dobrzyński w swojej ofercie posiada wiele atrakcji turystycznych. Turyści mogą zwiedzać m.in.:

- Zamek Golubski wraz z Muzeum Regionalnym PTTK,
- Ośrodek Chopinowski w Szafarni,
- Regionalną Izbę Pamięci Marii Dąbrowskiej w Płonnem.

Atutem regionu są liczne jeziora, z których największe jest Jezioro Wielgie. Jeziora, co do zasady mają charakter rynnowy, a większość z nich pozostaje zagospodarowania rekreacyjnie i turystycznie. Najpopularniejszym jeziorem jest Jezioro Okonin. Główną osią jest rzeka Drwęca, charakteryzująca się silnym meandrowaniem, sprzyjając rozwojowi turystyki aktywnej w postaci spływów kajakowych. Przez obszar Powiatu przebiegają szlaki samochodowe, piesze oraz rowerowe. **Widocznym deficytem na obszarze Powiatu jest niedostatecznie rozwinięta sieć ścieżek rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych.**

Obszar Powiatu **pozostaje atrakcyjnym miejscem do rozwoju turystyki, sportu i rekreacji** w oparciu o istniejące zasoby naturalne oraz obiekty użyteczności publicznej. Na terenie Powiatu znajduje się wiele obiektów sportowych, umożliwiających uprawianie różnych aktywności fizycznych. Między innymi są to hale sportowe, orliki, pływalnie, stadiony piłkarskie, obiekty lekkoatletyczne, korty tenisowe oraz obiekty sportowe do sportów letnich. Powiat, jak i jego jednostki organizacyjne reprezentowane są przez liczne sekcje i kluby sportowe, grupujące wszystkie grupy wiekowe.

1.3. Obszar: gospodarka

Podmioty gospodarcze

Sytuacja gospodarcza Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego wskazuje na coroczny spadek liczby podmiotów gospodarczych w sektorze publicznym oraz wzrost liczebności podmiotów gospodarczych sektora prywatnego. Dominującą formą sektora prywatnego są przedsiębiorstwa działające w formie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

Przedsiębiorczość Powiatu opiera się zasadniczo na przedsiębiorstwach zarejestrowanych w sekcjach:

- handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (Sekcja G) – **21,75 % wszystkich podmiotów**,
- budownictwo (Sekcja F) – **18,54 % ogólnej liczby podmiotów gospodarczych**,
- przetwórstwo przemysłowe (Sekcja C) – **9,98 %**.

Analiza dwóch ostatnich, zamkniętych lat wykazała, że największy przyrost liczby podmiotów gospodarczych odnotowano w Gminie Kowalewo Pomorskie (o 43 podmioty), w Gminie Golub-Dobrzyń (32 podmioty) oraz w Golubiu-Dobrzyniu (28 podmiotów). Najmniej, bo wzrost

o 8 podmiotów odnotowano w Gminie Zbójno. W ujęciu całego Powiatu zbiorczo, charakterystyczny jest stosunkowo wysoki wskaźnik nasycenia przedsiębiorczością - liczba podmiotów przypadających na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniosła na koniec roku 2020 – 145,0, zaś dla województwa kujawsko-pomorskiego 169,9.

Koniecznym pozostaje **wdrożenie rozwiązań wspierających przedsiębiorczość**, w tym zarówno pomocy w zakresie założenia i rozpoczęcia działalności gospodarczej, jak i jej rozwinięcia. Wielu obecnych i przyszłych przedsiębiorców nie ma wiedzy na temat właściwych kroków w zakresie zwiększenia przedsiębiorczości i budowania konkurencyjności, dlatego też właściwe będzie wsparcie nowych i obecnych już podmiotów gospodarczych.

Rolnictwo

Powiat Golubsko-Dobrzyński charakteryzowany jest jako obszar z dominacją obszarów wiejskich i typowo rolniczym charakterem. W strukturze gruntów dominują grunty orne, łąki i pastwiska. Największa ilość gruntów orných występuje w Gminie Kowalewo Pomorskie (47 929,37 ha), a najmniejsza w Golubiu-Dobrzyniu (218,83 ha). Przeważają gleby klasy IVa, IIIb oraz V klasy bonitacyjnej. Wyraźny udział powierzchniowy zajmują również gleby klasy IVb i IIIa. Nie stwierdzono występowania gleb z klasy I.

Struktura gospodarstw rolnych jest zróżnicowana pod względem ich powierzchni. Zauważyć można, że dominują gospodarstwa rolne, których areał nie przekracza 30 ha.

Tabela 2. Gospodarstwa rolne w Powiecie Golubsko-Dobrzyńskim w latach 2016-2020

Gospodarstwa [szt.]	Lata				
	2016	2017	2018	2019	2020
1-2 ha	1077	1126	1165	1190	1098
2,1 -5 ha	1107	1069	1111	1123	935
5,1-10 ha	1125	956	1156	1134	1019
10,1-30 ha	1658	1369	1600	1567	1271
powyżej 30 ha	124	115	117	122	124

Źródło: Opracowani własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Golubiu-Dobrzyniu

Najmniejszy odsetek stanowią gospodarstwa o powierzchni 30 ha, stanowiąc tym samym jedynie 2,8 % ogólnej liczby gospodarstw na obszarze Powiatu. Najliczniejszą grupą gospodarstw są te, których powierzchnie mają powyżej 10 ha, jednak mniej niż 30 ha (28,58%). Gospodarstwa o powierzchni 1-2 ha oraz 5,1-10 ha mają podobny udział w ogólnej liczbie, stanowiąc odpowiednio 24,7 %.

W ujęciu poszczególnych gmin z obszaru Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, największa liczba gospodarstw rolnych znajduje się na obszarze Gminy Golub-Dobrzyń (1 910 szt.), zaś najmniej gospodarstw odnotowano w Gminie Radomin (675 szt.).

Powiat Golubsko-Dobrzyński charakteryzuje się sprzyjającymi warunkami do prowadzenia i rozwoju działalności w zakresie rolnictwa.

Tereny inwestycyjne

Obszar Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego charakteryzuje się atrakcyjnością inwestycyjną dzięki występowaniu terenów inwestycyjnych, w postaci:

- ***Golubsko-Dobrzyńskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego***, będącego terenem w pełni uzbrojonym i kompleksowo przygotowanym pod kolejne inwestycje. Powierzchnia Parku to 7,83 ha, z czego większość powierzchni została już wydzierżawiona.
- ***południowych obszarów miasta Golubia-Dobrzynia***, gdzie znajdują się liczne firmy i przedsiębiorstwa,
- ***dzielnicy przemysłowej Golubia-Dobrzynia***, zlokalizowanej w okolicach Szosy Rypińskiej, gdzie również występują liczne przedsiębiorstwa i dostępne tereny przemysłowe.
- ***działek z ustalonym przeznaczeniem na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie***.

Na obszarach Gminy Radomin, Zbójno i Ciechocin tereny inwestycyjne nie występują. Powiat i poszczególne Gminy podejmują liczne kroki w kierunku zwiększania przedsiębiorczości i dostępności inwestycyjnej regionu, co wpływa na jej atrakcyjność. Wśród nieoddanych jeszcze do użytku terenów przemysłowych pozostaje Park Przemysłowo-Technologiczny w miejscowości Wrocki (Gmina Golub-Dobrzyń).

1.4. Obszar: infrastruktura techniczna

Podłączenie do infrastruktury wodociągowej w Powiecie Golubsko-Dobrzyńskim ma 97,9 % wszystkich budynków mieszkalnych. W 2019 r. długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej na terenie Powiatu wynosiła 178,3 km, zaś liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych oraz budynków zbiorowego zamieszkania, w roku 2019 wskazywała na 9 230 szt., a rok później, tj. w roku 2020 - 9 255 szt. Wskaźnik dla obszarów miejskich i wiejskich kształtuje się na zbliżonym poziomie.

Na zasadzie dysproporcji przedstawia się podłączenie budynków mieszkalnych do sieci kanalizacyjnej, co dla obszarów wiejskich pozostaje na poziomie 24,3%, podczas gdy wskaźnik dla obszarów miejskich wynosi 91,4%. Sytuacja taka determinowana jest nieopłacalnością ekonomiczną z uwagi na rozproszoną zabudowę obszarów wiejskich. W latach 2016-2020 sieć kanalizacyjna była jedynie nieznacznie rozbudowywana (zwiększenie o 1,1 km). Znacznie wyższe wyniki osiągnięte zostały w przypadku zwiększenia ilości przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania, tj. w okresie lat 2016-2020 nastąpił wzrost liczby przyłączy o 633 szt., czyli o ok. 22 % w porównaniu z rokiem bazowym.

Wobec tego, charakterystycznym dla Powiatu jest relacja sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej, która przyjmuje tendencję rosnącą, wskazując jednocześnie na **bieżące podejmowanie interwencji w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnej**, szczególnie w obszarach wiejskich Powiatu. Pod względem

dostępu do sieci gazowej Powiat charakteryzuje się coroczną rozbudową, co kształtuje względnie dobrą sytuację oraz przemawia za utrzymaniem dotychczasowego kierunku rozwoju tej sfery.

Istotną dziedziną obszaru infrastruktury technicznej pozostaje mieszkalnictwo w Powiecie Golubsko-Dobrzyńskim. Region charakteryzuje się systematycznym wzrostem ilości mieszkań, zapewniając coraz lepszą dostępność i wyższy standard warunków mieszkaniowych.

Sieć dróg publicznych na obszarze Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego charakteryzuje względna spójność, jednak pomimo inwestowania, zarówno przez samorządy gminne, jak i samorząd powiatowy w poprawę jakości dróg, spójności i dostępności komunikacyjnej, **konieczne jest kontynuowanie obecnych działań w zakresie poprawy jakości transportowej i komunikacyjnej poprzez przebudowę dróg powiatowych**. Istotnym zagadnieniem, na które zwrócić należy uwagę to system ścieżek rowerowych w Powiecie Golubsko-Dobrzyńskim. **Obecna długość ścieżek rowerowych na terenie Powiatu wskazuje na brak wykorzystania istniejącego potencjału**. Ścieżki rowerowe, jako jedna z form turystyki aktywnej, byłaby dla obszaru nie tylko znacznym udogodnieniem, ale również aspektem nawiązującym do zapewnienia bezpieczeństwa drogowego, przenosząc ruch rowerowy na wyznaczone ścieżki.

2. ANALIZA SWOT

Zaprezentowana analiza SWOT to metoda diagnozy sytuacji społeczności lokalnej. Nazwa techniki pochodzi od pierwszych liter angielskich słów. Szczegółowo analiza SWOT polega na rozważeniu:

- *Sił (Strengths)* – mocnych stron – czynników wewnętrznie pozytywnych – atutów, które w sposób pozytywny wyróżniają z otoczenia, tworzące podstawy dla rozwoju, podnoszące atrakcyjność i konkurencyjność w oczach mieszkańców, inwestorów, osób odwiedzających,
- *Słabości (Weaknesses)* – słabych stron – czynników wewnętrznie negatywnych – konsekwencji ograniczeń zasobów, mających negatywny wpływ na rozwój powiatu lub utrudniających realizację zamierzeń, obniżających pozycje zarówno w oczach mieszkańców, jak i inwestorów zewnętrznych,
- *Szans (Opportunities)* – czynników zewnętrznie pozytywnych – zjawisk i tendencji w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane stają się impulsem do rozwoju, cechy makrootoczenia, które sprzyjają rozwojowi powiatu,
- *Zagrożeń (Threats)* – czynników zewnętrznie negatywnych – wszystkich czynników zewnętrznych, które postrzegane są jako bariery rozwoju, cechy makrootoczenia, które mogą spowolnić rozwój powiatu.

Czynniki usystematyzowane jako mocne i słabe strony Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego traktowane są jako wewnętrzne uwarunkowania odnoszące się bezpośrednio do zasobów i problemów istniejących na jego obszarze. Szanse i zagrożenia są traktowane jako uwarunkowania zewnętrzne, niezależne, których zaistnienie w otoczeniu powiatu może na nie oddziaływać, przyczyniając się bądź to do wzmocnienia silnych stron, bądź to do ograniczenia lub wyeliminowania słabych stron.

Opracowana Analiza SWOT Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego została sporządzona na podstawie przeprowadzonej diagnozy strategicznej i jej podsumowania. Analizę SWOT przedstawiono w ujęciu poszczególnych, analizowanych obszarów.

Tabela 3. Analiza SWOT – Przestrzeń i środowisko

OBSZAR: PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	
Mocne Strony	Słabe Strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wysokie walory krajobrazowe, ➤ pokrycie obszarów leśnych z obszarami objętymi formami ochrony przyrody, ➤ warunki sprzyjające rozwojowi rolnictwa, w tym również rolnictwa ekologicznego, ➤ występowanie złóż naturalnych, ➤ wysoka jeziorność obszaru, ➤ racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych i przyrodniczych, ➤ stosunkowo dobra jakość gleb, sprzyjając rozwojowi rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niewystarczające pokrycie powierzchni Powiatu miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, ➤ postępujące zanieczyszczenie wód poprzez znaczącą antropopresję człowieka, ➤ niska świadomość ekologiczna mieszkańców, ➤ niekorzystny bilans wykorzystywania odnawialnych i konwencjonalnych źródeł energii,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wysoki potencjał endogeniczny, ➤ ujęcie Powiatu w założeniach strategicznych, przyjętych dla województwa kujawsko-pomorskiego, ➤ przynależność do obszaru funkcjonalnego „Zielonych Płuc Polski” ➤ dostępność środków unijnych na działania środowiskowe i związane z ochroną przyrody w perspektywie 2021-2027, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ postępująca urbanizacja i degradacja środowiska naturalnego, w tym ➤ brak wpajania mieszkańcom Powiatu zasad racjonalnego wykorzystywania środowiska naturalnego.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 4. Analiza SWOT – Społeczeństwo, kultura, turystyka i rekreacja

0	
Mocne Strony	Słabe Strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ stabilna sytuacja demograficzna i niewielki spadek liczby mieszkańców, ➤ rozwinięta sieć zabezpieczenia społecznego, ➤ zmniejszająca się liczba osób i gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, ➤ wzrastająca samodzielność ekonomiczna i osobista mieszkańców Powiatu, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wzrastająca liczba osób w wieku senioralnym przy jednoczesnym spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym – zjawisko starzejącego się społeczeństwa, ➤ odpływ osób młodych do większych ośrodków miejskich, poza teren Powiatu, ➤ niedostatecznie rozwinięta i dostosowana oferta opieki opiekuńczej i aktywizującej osoby starsze,

<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozbudowana sieć placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Powiat Golubsko-Dobrzyński, ➤ rozbudowana i atrakcyjna oferta edukacyjna – profilowanie edukacji ponadpodstawowej, ➤ objęcie edukacją osób ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi, ➤ wzrastająca liczba uczniów w Powiecie, ➤ korelacja edukacji branżowej pomiędzy placówkami edukacyjnymi i lokalnymi przedsiębiorcami, ➤ zmniejszająca się liczba osób bezrobotnych (poza rokiem 2020), ➤ wysoki poziom kapitału społecznego, ➤ walory przyrodnicze możliwe do wykorzystania na cele turystyki i aktywnej rekreacji, ➤ bogactwo zachowanego dziedzictwa kulturowego oraz obecność licznych zabytki, ➤ rozbudowana oferta rekreacyjna i kulturalna, ➤ bogata oferta sportowa w Powiecie. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niski poziom wyników egzaminu maturalnego – kończącego edukację na poziomie ponadpodstawowym, ➤ niewystarczające dostosowanie infrastruktury szkolnej, ➤ niewystarczająca infrastruktura sportowa placówek oświatowych, ➤ niedostateczny standard i jakość opieki medycznej w Powiecie, ➤ wysoka stopa bezrobocia, ➤ wysoki udział bezrobotnych w wieku pomiędzy 25, a 34 rokiem życia, ➤ przeważająca liczba kobiet wśród osób bezrobotnych, ➤ niewystarczające działania w ramach aktywizacji zawodowej, ➤ niewystarczająca promocja powiatu zwłaszcza oferty rekreacyjno-turystycznej powiatu, ➤ brak wykorzystywania potencjału regionu do budowania marki Powiatu.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozwój polityki prorodzinnej, aktywizującej i wspierającej osoby i rodziny potrzebujące wsparcia, ➤ nadanie większego priorytetu działaniom społeczno-kulturalnym, ➤ rozwój oferty szkoleniowej dla osób bezrobotnych, powracających na rynek pracy, ➤ rosnące zapotrzebowanie na turystykę krajową i regionalną, ➤ potencjał endogeniczny powiatu dla rozwoju turystyki, ➤ zwiększająca się popularność aktywnego wypoczynku i rosnące zainteresowanie prowadzeniem zdrowego trybu życia, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ prognozowana depopulacja powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, ➤ narastający trend starzenia się społeczeństwa, ➤ wzrost zachorowań na choroby cywilizacyjne oraz zwiększająca się liczba, u których diagnozuje się choroby przewlekłe, ➤ migracja zdolnych, wykształconych i wysoko wykwalifikowanych mieszkańców regionu, ➤ ograniczenia w aktywności społecznej i kulturalnej oraz okołoturystycznej (gastronomicznej, hotelarskiej) spowodowane pandemią Covid-19.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 5. Analiza SWOT - Gospodarka

OBSZAR: GOSPODARKA	
Mocne Strony	Słabe Strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ stosunkowo wysoka aktywności gospodarcza mieszkańców Powiatu, ➤ wzrastająca liczba podmiotów gospodarczych, ➤ duże zróżnicowanie pod względem klasyfikacji przedmiotowej działalności gospodarczych, ➤ obecność terenów inwestycyjnych wraz z ich rozbudową, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niedostateczna oferta wspierająca i wspomagająca przyszłych przedsiębiorców, ➤ brak dużych przedsiębiorstw zapewniających możliwość zatrudnienia – dominacja małych, rodzinnych i jednoosobowych działalności gospodarczych,

<ul style="list-style-type: none"> ➤ obszar Gminy Kowalewo Pomorskie i Gminy Ciechocin z najlepszymi warunkami dla rozwoju rolnictwa, jako profilu gospodarczego, ➤ wysoki wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ obecność obszarów o niekorzystnym naturalnym ukształtowaniu i walorach mogących utrudniać rozwój rolnictwa
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Subwencja i dotacje przedsiębiorców rozpoczynających i rozwijających działalność gospodarczą, ➤ Rozwijanie oferty terenów inwestycyjnych i ich infrastruktury, ➤ dopłaty i subwencje dla rolników i przedsiębiorstw z zakresu przetwórstwa rolno-spożywczego. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ograniczenia w prowadzeniu działalności gospodarczych spowodowane pandemią Covid-19, ➤ brak zachęt dla przedsiębiorców, ➤ odchodzenie od rolnictwa na rzecz innych działań gospodarki narodowej, ➤ zmiana przepisów prawnych regulujących kwestie ulg, zwolnień, funduszy i dopłat dla przedsiębiorców i rolników.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 6. Analiza SWOT – Infrastruktura techniczna

3	
Mocne Strony	Słabe Strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozwój w zakresie infrastruktury sieciowej, w tym sieci kanalizacji, ➤ rozbudowa sieci gazowej na terenie Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, ➤ wzrastająca jakość i dostępność infrastruktury sieciowej, ➤ wzrastające zasoby mieszkaniowe na terenie Powiatu, ➤ zwiększająca się długość dróg o nawierzchni twardej i twardej ulepszonej. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niski poziom zaopatrzenia terenów wiejskich w infrastrukturę techniczną: kanalizacyjną i wodociągową ➤ duża dysproporcja pomiędzy dostępnością i podłączeniem zabudowań do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, ➤ stosunkowa duża różnica w zakresie podłączenia do sieci kanalizacyjnej terenów wiejskich i miejskich, ➤ znaczna odległość terenów powiatowych od węzłów autostradowych, ➤ niski stan dróg i infrastruktury okołodrogowej (brak chodników, oświetlenia ulicznego, ciągów pieszych i ścieżek rowerowych), ➤ niezadowalający stan techniczny dróg.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dostępność środków unijnych na działania infrastrukturalne w perspektywie 2021-2027, ➤ wsparcie z Funduszu Dróg Samorządowych, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zmiana przepisów prawnych regulujących gospodarkę sieciową w Polsce.

Źródło: opracowanie własne

Opracowana diagnoza społeczno – gospodarcza Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego oraz sporządzona analiza SWOT pozwoliły na określenie problemów oraz potencjałów rozwojowych Powiatu i sformułowanie podstawowych założeń strategicznych, w tym celów oraz priorytetów.

2. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE DLA POWIATU GOLUBSKO-DOBRYŃSKIEGO W LATACH 2021-2030

2.1. Misja oraz cel główny Programu

Misja zawiera ogólny kierunek dalszego rozwoju Powiatu w planowanym horyzoncie czasowym, ustalonym przez Programu Rozwoju. Misja pozwala na wyznaczenie i koncentrację wysiłków w ujęciu planistycznym oraz wdrożeniowym, do czego posłużą zdefiniowane cele i zdania. Definiując misję należy wziąć pod uwagę, że jest ona powiązana z zadaniami powiatu wyznaczonymi w przepisach prawa.

Jedną z naczelnych wartości, jaka będzie brana pod uwagę w rozwoju Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, będzie zasada zrównoważonego rozwoju, zakładająca równowagę pomiędzy rozwojem gospodarczym, poszanowaniem praw przyrody i rozwojem społecznym. Wyrażać się ona będzie przede wszystkim poprzez:

- **rozwój społeczności lokalnej**, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz zwiększanie zdolności adaptacyjnej mieszkańców do zmian społecznych i gospodarczych,
- **rozwój gospodarczy**, poprzez stworzenie sprzyjających warunków do przedsiębiorczości oraz rozwoju rolnictwa, rozwoju turystyki, w tym zwłaszcza uzdrowiskowej,
- **rozwój infrastruktury i sfery przestrzenno-środowiskowej**, poprzez racjonalne i ekologiczne wykorzystanie zasobów przyrodniczych, rozwój infrastruktury technicznej oraz zachowanie ładu przestrzennego, z poszanowaniem środowiska i walorów endogenicznych Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego.

Wobec tak ukazanych założeń, przyjętych podczas formułowania misji Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, ustalono, że:

Powiat Golubsko-Dobrzyński, poprzez aktywne i kompleksowe działania społeczne, infrastrukturalne i środowiskowe stanowi gwarancję bezpieczeństwa publicznego i socjalnego oraz wspiera tworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, czego rezultatem będzie poprawa jakości życia mieszkańców, wzrost potencjału regionalnego i środowiskowego oraz zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych.

Cel główny będzie odpowiadał bezpośredniemu kierunkowi rozwoju Powiatu. Cel główny osiągnięty będzie w perspektywie strategicznej, wyznaczonej do roku 2030, wyrażając tym samym opis stanu docelowego. Celem głównym, ustalonym dla Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego pozostaje:

Powiat Golubsko-Dobrzyński, miejscem atrakcyjnym dla mieszkańców, przedsiębiorców i przyszłych inwestorów, zapewniającym wysoką jakość kapitału społecznego, gospodarczego i przestrzenno-funkcjonalnego, wykorzystywanego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, przy jednoczesnym tworzeniu warunków dla aktywnej turystyki i rozwijaniu oferty kulturalnej, dążąc do promocji regionu.

Wyznaczona misja oraz cel główny podkreślają również idee i wartości, jakie są i będą istotne w perspektywie długookresowej. Cel główny nawiązuje to przedstawionej powyżej misji, korespondując z nią i przedstawiając istotne dla rozwoju lokalnego aspekty. Przedstawiony cel główny wskazuje na najważniejsze aspekty rozwoju lokalnego, odwołując się do:

- **wysokiego kapitału społecznego**, rozumianego jako aktywne i spójne społeczeństwo, wykazujące postawy proaktywizacyjne, dążące do samodzielności osobistej, ekonomicznej, potrafiącej radzić sobie w trudnych sytuacjach życiowych,
- **atrakcyjności regionu dla obecnych i przyszłych inwestorów**, co rozumiane jest jako rozwijanie terenów inwestycyjnych oraz zachęt i szans do wykorzystywania zasobów lokalnych na cele rozwoju przedsiębiorczości i zwiększania konkurencyjności regionalnej,
- **budowy spójnej sieci przestrzenno-funkcjonalnej**, obejmującej zaplecze instytucjonalne i mieszkalne, wyposażone w infrastrukturę techniczną (sieciową), zapewniającą dostępność regionalną za pomocą wysokiej jakości dróg powiatowych,
- **tworzenia warunków dla aktywnej turystyki i rozwijania oferty kulturalnej**, współtworzących atrakcyjność lokalną i regionalną przy jednoczesnym wykorzystywaniu bogatego potencjału endogenicznego.

Wszystkie te założenia doprecyzowane będą poprzez wskazanie celów szczegółowych, priorytetów i kierunków działań. Istotnym jednak pozostaje podkreślenie, iż wszystkie zadania ujęte w ramach niniejszego Programu realizowane będą zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, przy jednoczesnym racjonalnym gospodarowaniu zasobami lokalnymi i regionalnymi.

2.2. Cele szczegółowe, priorytety oraz kierunki interwencji

Cele szczegółowe, priorytety i kierunki interwencji zostały sformułowane z uwzględnieniem wniosków płynących z opracowanej diagnozy społeczno-gospodarczej oraz zdefiniowanego na jej podstawie celu głównego Programu. Każdy z przyjętych celów, priorytetów i przyporządkowanych im kierunków interwencji są równie ważne i wzajemnie się uzupełniają oraz w równym stopniu służą urzeczywistnieniu przyjętych założeń strategicznych dla Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego w perspektywie do 2030 roku.

Założenia strategiczne zostały sformułowane w zakresie tych aspektów funkcjonowania samorządu powiatowego, które z jednej strony przyczynią się do osiągnięcia założonego celu głównego dla Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, zaś z drugiej – mieszczą się w granicach zadań powiatu i tych aspektów, na które Powiat ma realny i rzeczywisty wpływ. Wskazane kierunki interwencji oraz zadania należy traktować jako propozycję i katalog przedsięwzięć, który nie jest zamknięty. Wskazane propozycje ukazują walory i aspekty, na których skupiony będzie wysiłek finansowy i organizacyjny władz samorządowych oraz innych podmiotów uczestniczących w realizacji Programu Rozwoju w perspektywie długofalowej (tj. do 2030 r.). Otwartość katalogu możliwych działań i zamierzeń inwestycyjnych i nie inwestycyjnych, uzasadniona jest dynamicznie zmieniającymi się warunkami społeczno-gospodarczymi Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, stąd trudno przewidzieć wszystkie możliwości, które będą mogły przyczynić się do urzeczywistnienia założeń strategicznych Programu Rozwoju.

W poniższej tabeli przedstawiono układ założeń strategicznych dla Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego tj.:

- Cele szczegółowe,
- Priorytety,
- Kierunki interwencji,
- Zadania.

Ponadto w poniższej tabeli zaprezentowano również oczekiwane rezultaty planowanych działań (interwencji) wraz ze wskaźnikami. Dodatkowo uzupełniono tabelę o planowanych źródłach finansowania, która została uszczegółowiona w dalszych częściach opracowania, omawiając finansowanie ujęte co do celów szczegółowych i priorytetów.

Tabela 7. Układ założeń strategicznych Programu Rozwoju Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego na lata 2021-2030

Cel szczegółowy 1: Wysoka jakość i dostępność od usług publicznych wspierających osoby zagrożone wykluczeniem społecznym	
Priorytet	1.1. Rozwój i poprawa jakości zaplecza infrastrukturalnego, niezbędnego do świadczenia usług społecznych o wysokim standardzie
Kierunki interwencji	<p>1.1.1. Poprawa stanu technicznego, w tym energetycznego budynków publicznych, wykorzystywanych na cele zabezpieczenia społecznego</p> <p>1.1.2. Zapewnienie szerokiej dostępności do usług społecznych</p> <p>1.1.3. Poprawa jakości i dostosowanie do obecnych trendów i prognoz oferty ochrony zdrowia</p>
Zadania	<p>1. Adaptacja/ modernizacja/przebudowa/rozbudowa i wyposażenie obiektów służących realizacji usług społecznych, w tym m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> — Domu Pomocy Społecznej w Golubiu-Dobrzyniu, — Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy w Golubiu-Dobrzyniu, — budynku w Kowalewie Pomorskim przy ul. Odrodzenia 2 na cele działalności podmiotów reintegracyjnych, — dostosowanie do obecnych potrzeb zaplecza medycznego Powiatu, — Inne. <p>2. Termomodernizacja budynków publicznych, w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> — budynku Domu Pomocy Społecznej w Golubiu-Dobrzyniu, — budynku przy ul. Koppa 1A, w którym siedzibę ma m.in. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Przychodnie Specjalistyczne Szpitala Powiatowego w Golubiu-Dobrzyniu, — budynku głównego Szpitala Powiatowego w Golubiu-Dobrzyniu, — inne. <p>3. Poprawa dostępności oraz jakości oferty ochrony zdrowia na terenie Powiatu, w tym m.in. rozwój aspektu rehabilitacji, dostosowanie opieki medycznej do potrzeb seniorów.</p> <p>4. Dostosowanie infrastruktury służącej podmiotom reintegracyjnym w wyposażenie wspomagające udział osób niepełnosprawnych, m.in. zakup i montaż platformy dla osób niepełnosprawnych łączącej budynek ZS nr 3 w Golubiu-Dobrzyniu z salą gimnastyczną.</p> <p>5. Zakup samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych</p>

	6. Inne
Źródła finansowania	Środki na realizację powyżej wskazanych zadań, jak również innych wyżej niewymienionych służących realizacji celów oraz kierunków działań będą pochodziły ze środków: dochody własne Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, dotacje celowe z budżetu państwa, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, inne środki zewnętrzne.
Rezultaty	Znacząca poprawa stanu i technicznego infrastruktury służącej realizacji usług społecznych Powszechna dostępność do usług publicznych skierowanych do osób wymagających wsparcia Zapewniony dostęp do nowoczesnej infrastruktury zdrowotnej
Wskaźniki	Liczba usług publicznych o podniesionym standardzie (szt.) Liczba wybudowanych/ przebudowanych/ zmodernizowanych obiektów wykorzystywanych do świadczenia usług społecznych (szt.) Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne (szt.) Liczba obiektów wykorzystywanych do świadczenia usług społecznych o podniesionym standardzie energetycznym (szt.) Liczba doposażonych placówek świadczących usługi społeczne (szt.)
Priorytet	1.2. Włączenie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
Kierunki interwencji	1.2.1. Rozwój usług skierowanych do osób wymagających wsparcia (społecznego, zdrowotnego, rehabilitacyjnego, itp.) 1.2.2. Wdrażanie programów aktywizujących społeczność lokalną 1.2.3. Wsparcie systemu pieczy zastępczej
Zadania	1. Utworzenie Klubu Integracji Społecznej oraz innych form reintegracyjnych i wspierających społeczność lokalną (mieszkań wspomaganym, chronionym) 2. Aktywizacja mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Golubiu-Dobrzyniu 3. Wsparcie rodzin zastępczych i dzieci przebywających w pieczy zastępczej wraz z indywidualnym poradnictwem specjalistycznym (prawnym, psychologicznym, psychiatrycznym) 4. Inne

Źródła finansowania	Środki na realizację powyżej wskazanych zadań, jak również innych wyżej niewymienionych służących realizacji celów oraz kierunków działań będą pochodziły ze środków: dochody własne Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, dotacje celowe z budżetu państwa, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, inne środki zewnętrzne.
Rezultaty	Aktywizacja grup społecznych wymagających wsparcia, w tym przede wszystkim seniorów, osób niepełnosprawnych, samotnych i wymagających wsparcia Poprawa jakości życia społeczności lokalnej Zmniejszenie liczby osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym Wsparcie rodzin zastępczych
Wskaźniki	Liczba zrealizowanych projektów/inicjatyw na rzecz osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym [szt.] Zmniejszenie liczby osób korzystających z pomocy społecznej [%] Liczba inicjatyw na rzecz osób starszych [szt.] Liczba utworzonych/ wspartych mieszkań chronionych (szt.) Liczba utworzonych/ wspartych mieszkań wspomaganych (szt.) Liczba utworzonych form wsparcia opiekuńczego (szt.) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały wsparcie w ramach interwencji (os.) Liczba rodzin zastępczych, którym udzielone zostało wsparcie psychologiczne, psychiatryczne, prawne (szt.)
Priorytet	1.3. Aktywizacja zawodowa
Kierunki Interwencji	1.3.1. Wsparcie w zakresie wejścia i powrotu na rynek pracy 1.3.2. Wsparcie istniejących przedsiębiorców
Zadania	1. Aktywizacja zawodowa grup nacechowanych największymi trudnościami związanymi z wejściem i utrzymaniem na rynku pracy, w tym m.in. <ul style="list-style-type: none"> — osób do 30 roku życia — osób po 50 roku życia, — osób z niepełnosprawnością,

	<ul style="list-style-type: none"> — długotrwale bezrobotnych. — inne. <p>2. Wspieranie przyszłych przedsiębiorców w rozpoczęciu własnej działalności.</p> <p>3. Tworzenie refundowanych miejsc pracy wraz z możliwością doposażenia stanowisk pracy.</p> <p>4. Inne</p>
Źródła finansowania	Środki na realizację powyżej wskazanych zadań, jak również innych wyżej niewymienionych służących realizacji celów oraz kierunków działań będą pochodziły ze środków: dochody własne Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, dotacje celowe z budżetu państwa, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, inne środki zewnętrzne.
Rezultaty	Zwiększona efektywność zatrudnieniowa Podniesienie kompetencji zawodowych mieszkańców Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego Wsparcie istniejących i nowych przedsiębiorców
Wskaźniki	Liczba programów i działań aktywizujących dla osób bezrobotnych (szt.) Liczba nowych przedsiębiorców, którzy rozpoczęli działalność gospodarczą (szt./rok) Liczba osób objętych działaniami aktywizacji zawodowej (os.) Liczba refundowanych miejsc pracy (szt.) Liczba wspartych miejsc pracy objętych interwencją (szt.)
Cel szczegółowy 2: Wysoka jakość edukacji	
Priorytet	2.1.Podniesienie stanu technicznego placówek oświatowych zarządzanych przez Powiat
Kierunki interwencji	<p>2.1.1. Budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja, w tym również modernizacja energetyczna obiektów edukacyjnych zarządzanych przez Powiat</p> <p>2.1.2. Tworzenie nowych pracowni wraz z doposażeniem placówek szkolnych w nowoczesnych sprzęt i urządzenia.</p> <p>2.1.3. Rozbudowa infrastruktury sportowej, wykorzystywanej na cele szkolne.</p>

Zadania	<p>1. Przeprowadzenie modernizacji, przebudowy i remontów, w tym również termomodernizacja budynków i placówek oświatowych, w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> — budynku Zespołu Szkół nr 3 w Golubiu Dobrzyniu, zlokalizowanej przy ul. Konopnickiej, — budynku przy ul. Odrodzenia 7 w Kowalewie Pomorskim, w którym siedzibę ma Szkołą Muzyczna, — budynku przy ul. Odrodzenia 5 w Kowalewie Pomorskim, — budynku Zespołu Szkół nr 2 w Golubiu-Dobrzyniu przy ul. Kilińskiego, — budynku przy ul. Świętego Mikołaja 6 w Kowalewie Pomorskim – siedziby Zespołu Szkół, — remont budynku B Zespołu Szkół nr 2 w Golubiu-Dobrzyniu, — modernizacja wraz z ogrodzeniem boiska szkolnego przy SOSW w Wielgiem, — przeprowadzenie remontu parkingu przy SOSW w Wielgiem, — inne. <p>2. Budowa/ przebudowa/ rozbudowa zaplecza sportowego wykorzystywanego na potrzeby uczniów placówek, prowadzonych przez Powiat Golubsko-Dobrzyński, w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> — budowa Sali gimnastycznej przy Zespole Szkół nr 2 w Golubiu-Dobrzyniu, — przebudowa nieużytkowanego terenu zielonego przy budynku ZSZ w Kowalewie Pomorskim na boisko sportowe służące celom sprzyjającym rozwojowi kultury fizycznej, — budowa siłowni zewnętrznej wraz z doposażeniem Sali gimnastycznej i modernizacją siłowni szkolnej w Zespole Szkół nr 3 w Golubiu-Dobrzyniu, — budowa ogródka jordanowskiego wraz z zakupem i montażem dostosowanych i certyfikowanych przyrządów przy Zespole Szkół nr 3 w Golubiu-Dobrzyniu, — inne. <p>3. Stworzeni i doposażenie pracowni specjalistycznych, wykorzystywanych na cele edukacji, w tym m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> — stworzenie pracowni kształcenia praktycznego w zawodzie technik usług kosmetycznych w ZS nr 2 w Golubiu-Dobrzyniu, — doposażenie klasopracowni dla szkoły branżowej I stopnia w zakresie klasy kucharz oraz klasy monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie w Zespole Szkół nr 3 w Golubiu-Dobrzyniu, — utworzenie i modernizacja istniejących pracowni zawodowych: gastronomicznej, logistycznej, mechatronicznej, OZE wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia w Zespole Szkół w Kowalewie Pomorskim, — modernizacja pracowni komputerowej w Zespole Szkół nr 3 w Golubiu-Dobrzyniu,
----------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> — zakup 22 kompletów uczniowskich (komputer, monitor, klawiatura, myszka) wraz z oprogramowaniem na cele pracowni informatycznej Zespołu Szkół nr 1 im. Anny Wazówny w Golubiu-Dobrzyniu, <p>4. Utworzenie oddziału przedszkolnego dla dzieci z niepełnosprawnościami wraz z dostosowaniem pomieszczeń i wyposażeniem klas przy Zespole Szkół nr 3 w Golubiu-Dobrzyniu</p> <p>5. Dostosowanie infrastruktury szkolnej do potrzeb dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> — utworzenie i wyposażenie Sali Doświadczeń Świata i Sali do Integracji sensorycznej wraz z wyposażeniem w sprzęt i artykuły do stymulacji zmysłów dla osób niepełnosprawnych w ZS nr 3 w Golubiu-Dobrzyniu, — wyposażenie pomieszczeń do wczesnego wspomagania rozwoju w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Wielgiem — dostosowanie infrastruktury Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Wielgiem, w tym przystosowania łazienek, remontu pomieszczeń zajęciowych wraz z zakupem wyposażenia i pomocy dydaktycznych, — doposażenie sali rehabilitacyjnej w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Wielgiem, — inne. <p>6. Inne.</p>
Źródła finansowania	<p>Środki na realizację powyżej wskazanych zadań, jak również innych wyżej niewymienionych służących realizacji celów oraz kierunków działań będą pochodziły ze środków: dochody własne Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, dotacje celowe z budżetu państwa, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, inne środki zewnętrzne.</p>
Rezultaty	<p>Rozbudowana i dobrze wyposażona infrastruktura szkolna, zarządzana przez Powiat Golubsko-Dobrzyński</p> <p>Zwiększony poziom edukacji oraz wzrost jakości warunków nauczania dzięki nowoczesnej oraz dopasowanej infrastrukturze i wyposażeniu</p> <p>Poprawa dostępności do wysokiej jakości infrastruktury sportowej.</p>
Wskaźniki	<p>Liczba projektów inwestycyjnych realizowanych w obiektach edukacyjnych (szt.)</p> <p>Liczba doposażonych placówek edukacyjnych (szt.)</p> <p>Liczba wybudowanych, rozbudowanych, przebudowanych obiektów edukacyjnych zarządzanych przez Powiat (szt.)</p> <p>Liczba zmodernizowanych lub wyremontowanych obiektów edukacyjnych zarządzanych przez Powiat (szt.)</p> <p>Liczba doposażonych pracowni kształcenia zawodowego i/lub ogólnego w placówkach edukacyjnych zarządzanych przez Powiat (szt.)</p>

	<p>Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków edukacyjnych zarządzanych przez Powiat (szt.)</p> <p>Liczba rozbudowanej, zmodernizowanej infrastruktury sportowej funkcjonujących przy placówkach edukacyjnych zarządzanych przez Powiat (szt.)</p>
Priorytet	2.2. Podniesienie kompetencji zawodowych kadry pedagogicznej wraz z rozwojem oferty wspomagającej rodziców wychowujących dzieci
Kierunki interwencji	<p>2.2.1. Rozwój kompetencji nauczycieli i pedagogów</p> <p>2.2.2. Wspomaganie wczesnego rozwoju dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi</p> <p>2.2.3. Doskonalenie w zakresie kształcenia zawodowego młodzieży</p> <p>2.2.4. Wsparcie rodziców i opiekunów prawnych w opiece i wychowaniu dzieci i młodzieży</p>
Zadania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doskonalenie kompetencji zawodowych wśród nauczycieli, pedagogów i logopedów placówek przedszkolnych 2. Doskonalenie kompetencji zawodowych wśród kadry pedagogicznej i wspierającej rozwój dziecka na etapie szkoły podstawowej 3. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych wśród kadry pedagogicznej szkół ponadpodstawowych zarządzanych przez Powiat 4. Podniesienie kompetencji i kwalifikacji nauczycieli oraz pracowników pedagogicznych - finansowanie studiów podyplomowych 5. Zwiększenie kompetencji zawodowych nauczycieli przedmiotów zawodowych oraz nauczycieli pedagogicznych w ramach kształcenia zawodowego 6. Doskonalenie nauczycieli, psychologów i edukatorów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Wielkiem 7. inne.
Źródła finansowania	Środki na realizację powyżej wskazanych zadań, jak również innych wyżej niewymienionych służących realizacji celów oraz kierunków działań będą pochodziły ze środków: dochody własne Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, dotacje celowe z budżetu państwa, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, inne środki zewnętrzne.
Rezultaty	<p>Wysoka jakość kwalifikacji zawodowych kadry pedagogicznej placówek, zarządzanych przez Powiat.</p> <p>Podniesienie jakości nauczania w placówkach na terenie Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego</p> <p>Włączenie edukacyjne dzieci, młodzieży i osób dorosłych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi</p> <p>Zapewnienie pomocy i wsparcie rodziców w wychowaniu dziecka</p>

Wskaźniki	<p>Liczba nauczycieli u których odnotowano podniesienie kwalifikacji zawodowych (os.)</p> <p>Liczba odbytych szkoleń, w których kadra pedagogiczna podniosła kwalifikacje zawodowe (os.)</p> <p>Liczba uczniów objęta stażami zawodowymi (os.)</p> <p>Liczba uczniów, która skorzystała z pomocy stypendialnej w zakresie przedmiotów zawodowych (os.)</p> <p>Liczba uczniów, u których odnotowano wzrost zawodowych kompetencji kluczowych i uniwersalnych umiejętności zawodowych (os.)</p> <p>Liczba rodzin, którym zostanie udzielona pomoc i wsparcie w zakresie wychowania dziecka (os.)</p>
Priorytet	2.3. Rozszerzenie oferty edukacyjnej i wspierającej ucznia
Kierunki rozwoju	<p>2.3.1. Dostosowanie oferty dodatkowych zajęć dla uczniów szkół na terenie Powiatu</p> <p>2.3.2. Podniesienie kompetencji społecznych i zawodowych wśród uczniów</p> <p>2.3.3. Zwiększenie dostępności do form wsparcia ucznia</p>
Zadania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja wysokiej jakości staży zawodowych dla uczniów szkół zawodowych we współpracy z pracodawcami 2. Pomoc stypendialna dla uczniów szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów zawodowych 3. Kształcenie zawodowe kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych, niezbędnych na rynku pracy 4. Wdrażanie działań i programów profilaktycznych w edukacji, m.in. programu przeciwdziałania agresji i przemocy wśród uczniów, uzależnień 5. Rozszerzenie oferty edukacyjnej Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Wielkiem poprzez działania służące profilaktyce. 6. Treningi i warsztaty edukacyjno- profilaktyczne dla uczniów i ich rodziców, realizowane przez SOSW w Wielkiem 7. Inne
Źródła finansowania	<p>Środki na realizację powyżej wskazanych zadań, jak również innych wyżej niewymienionych służących realizacji celów oraz kierunków działań będą pochodziły ze środków: dochody własne Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, dotacje celowe z budżetu państwa, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, inne środki zewnętrzne.</p>
Rezultaty	<p>Wyższe wyniki edukacyjne</p> <p>Lepsze przygotowanie do pracy zawodowej</p>

	Wyższy kapitał społeczny
Wskaźniki	Liczba uczniów, która udział wzięła w działaniach o charakterze profilaktycznym (os./rok) Liczba uczniów, która odbyła staże zawodowe (os.) Liczba uczniów, którym przyznano stypendium z zakresu przedmiotów zawodowych (os.) Liczba uczniów, u której odnotowano postęp w zakresie nabytych zdolności uniwersalnych na rynku pracy (os.)
Cel szczegółowy 3. Efektywnie funkcjonująca administracja samorządowa	
Priorytet	3.1.Cyfryzacja usług
Kierunki działań	3.1.1. Poprawa usług publicznych jednostek organizacyjnych Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego 3.1.2. Ujednolicenie standardów pozostałych jednostek organizacyjnych Powiatu 3.1.3. Podniesienie kompetencji i zwiększenie komfortu pracy administracji samorządowej
Zadania	1. Zakup, wdrożenie i uruchomienie oprogramowania służącego e-usługom w geodezji: <ul style="list-style-type: none"> ➤ portalu usługowego Geodety, ➤ portalu usługowego Rzeczoznawcy, ➤ portalu usługowego Komornika, ➤ portalu usługowego Gminy. 2. Wdrożenie Systemu zarządzania Bezpieczeństwem Informacji w Starostwie Powiatowym i 15 jednostkach podległych 3. Realizacja kursów, szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego administracji samorządowej: Starostwa Powiatowego w Golubiu-Dobrzyniu oraz jednostek podległych 4. Inne.
Źródła finansowania	Środki na realizację powyżej wskazanych zadań, jak również innych wyżej niewymienionych służących realizacji celów oraz kierunków działań będą pochodziły ze środków: dochody własne Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, dotacje celowe z budżetu państwa, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, inne środki zewnętrzne.
Rezultaty	Wysoka jakość świadczonych usług administracji samorządowej.

	<p>Rozwój usług cyfrowych</p> <p>Podniesione kompetencje i kwalifikacje osób świadczących usługi publiczne</p> <p>Zapewnione wysokie standardy oraz nowoczesne technologie w zarządzaniu Powiatem</p>
Wskaźniki	<p>Liczba rozwiniętych cyfrowo usług publicznych (szt.)</p> <p>Liczba pracowników administracji samorządowej, która zwiększyła swoje kompetencje (os.)</p> <p>Liczba szkoleń lub innych form podnoszenia kwalifikacji zrealizowanych na rzecz pracowników administracji samorządowej (szt.)</p>
Priorytet	3.2. Wzrost warunków bezpieczeństwa publicznego
Kierunek rozwoju	<p>3.2.1. Zwiększenie efektywności działań podejmowanych przez Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego</p> <p>3.2.2. Wzrost jakości i technicznego standardu siedziby Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej</p>
Zadania	<p>1. Zakup sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zjawisk katastrofalnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ urządzenia i materiały, w tym motopompa o dużej wydajności (1 szt.), ➤ worki przeciwpowodziowe na piasek (10 000 szt.), ➤ kontener magazynowy (1 szt.), ➤ zapory przeciwpowodziowe napełniane wodą (300 szt.), ➤ półautomatyczny napełniacz worków (1 szt.), <p>2. Wymiana średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego w KP PSP Golub-Dobrzyń</p> <p>3. Wymiana ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego w KP PSP Golub-Dobrzyń</p> <p>4. Inne</p>
Źródła finansowania	<p>Środki na realizację powyżej wskazanych zadań, jak również innych wyżej niewymienionych służących realizacji celów oraz kierunków działań będą pochodziły ze środków: dochody własne Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, dotacje celowe z budżetu państwa, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, inne środki zewnętrzne.</p>
Rezultaty	<p>Zwiększona efektywność prowadzonych działań w zakresie bezpieczeństwa publicznego</p> <p>Podniesiony standard energetyczny i komfort pracy jednostek organizacyjny Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego</p>

Wskaźniki	<p>Liczba zakupionego sprzętu i wyposażenia wykorzystywanego przy usuwaniu skutków zjawisk katastrofalnych (szt.)</p> <p>Liczba wymienionych samochodów ratowniczo-gaśniczych (szt.)</p> <p>Liczba budynków z wymienionym źródłem ciepła (szt.)</p>
Cel szczegółowy 4: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego	
Priorytet	4.1. Poprawa stanu środowiska naturalnego
Kierunki rozwoju	<p>4.1.1. Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej</p> <p>4.1.2. Zwiększenie udziału OZE</p> <p>4.1.3. Wspieranie działań adaptacyjnych do zmian klimatu i racjonalnego wykorzystywania zasobów środowiska naturalnego</p>
Zadania	<p>1. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Powiatu, w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> — budynku przy ul. PTTK 11, w którym siedzibę swoją ma m.in. Zarząd Dróg Powiatowych w Golubiu-Dobrzyniu, — budynku Powiatowego Urzędu Pracy w Golubiu-Dobrzyniu, przy ul. Szosa Rypińska, — inne. <p>2. Realizacja założeń wynikających z powiatowego programu ochrony środowiska</p> <p>3. Zwiększenie udziału OZE</p> <p>3. Inne</p>
Źródła finansowania	Środki na realizację powyżej wskazanych zadań, jak również innych wyżej niewymienionych służących realizacji celów oraz kierunków działań będą pochodziły ze środków: dochody własne Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, dotacje celowe z budżetu państwa, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, inne środki zewnętrzne.
Rezultaty	<p>Poprawa jakości powietrza i innych elementów środowiska</p> <p>Zwiększona świadomość mieszkańców w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatu</p> <p>Promocja odnawialnych źródeł energii</p>
Wskaźniki	<p>Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków użyteczności publicznej Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego (szt.)</p> <p>Liczba budynków oświatowych zarządzanych przez powiat poddanych termomodernizacji (szt.)</p>

	Liczba zainstalowanych odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej (szt.)
Priorytet	4.2. Wykorzystanie potencjału endogenicznego
Kierunki rozwoju	4.2.1. Rozwój infrastruktury służącej obsłudze ruchu turystycznego i rekreacyjnego 4.2.2. Promowanie zachowań prośrodowiskowych wśród mieszkańców Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego
Zadania	1. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej na cele rekreacyjno-sportowe i turystyczne 2. Rewitalizacja i adaptacja obszarów miejskich i wiejskich Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego 2. Ochrona obiektów zachowanego dziedzictwa kulturowego 3. Działania świadomościowe związane z ochroną środowiska 4. Inne
Źródła finansowania	Środki na realizację powyżej wskazanych zadań, jak również innych wyżej niewymienionych służących realizacji celów oraz kierunków działań będą pochodziły ze środków: dochody własne Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, dotacje celowe z budżetu państwa, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, inne środki zewnętrzne
Rezultaty	Zapewnienie różnorodnej infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej; Poprawa atrakcyjności turystycznej Promocja regionu oparta o walory endogeniczne Zapewniona ochrona krajobrazu i bioróżnorodność przyrody Rozwinięta funkcja turystyki aktywnej i kulturowej, Wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców Powiatu
Wskaźniki	Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych i informacyjnych w zakresie ochrony środowiska (szt./rok) Powierzchnia terenu zagospodarowanego na cele sportowo-rekreacyjne i turystyczne (m ²) Liczba działań promujących walory przyrodniczo – kulturalne Gminy (szt.)
Cel szczegółowy 5. Rozwinięta i wysokiej jakości infrastruktura drogowa i sieciowa na terenie Powiatu	

Priorytet	5.1. Podniesienie jakości standardu dróg
Kierunki działań	5.1.1. Poprawa infrastruktury drogowej na terenie Powiatu
Zadania	Przebudowa i remonty dróg gminnych i powiatowych w obszarze Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego
Źródła finansowania	Środki na realizację powyżej wskazanych zadań, jak również innych wyżej niewymienionych służących realizacji celów oraz kierunków działań będą pochodziły ze środków: dochody własne Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, dotacje celowe z budżetu państwa (Narodowy Plan Odbudowy), środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, inne środki zewnętrzne
Rezultaty	Zwiększona spójność komunikacyjna wewnątrz Powiatu. Wyższy standard techniczny dróg powiatowych
Wskaźniki	1. Liczba przebudowanych i wyremontowanych dróg powiatowych (szt.) 2. Drogi powiatowe poddane modernizacji i remontom (km)
Priorytet	5.2. Zwiększenie spójności sieci drogowej i infrastruktury okołodrogowej na terenie Powiatu
Kierunki rozwoju	5.2.1. Poprawa infrastruktury okołodrogowej – chodniki, oświetlenie uliczne 5.2.2. Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych na terenie Powiatu 5.2.3. Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego
Zadania	1. Rozbudowa, przebudowa, rozwinięcie sieci ścieżek rowerowych na terenie Powiatu 2. Uregulowanie poboczy wraz z montażem oświetlenia ulicznego 3. Poprawa infrastruktury drogowej wraz z usprawnieniem komunikacji na terenie Zespołu Szkół nr 1 im. Anny Wazówny w Golubiu-Dobrzyniu 4. Inne
Źródła finansowania	Środki na realizację powyżej wskazanych zadań, jak również innych wyżej niewymienionych służących realizacji celów oraz kierunków działań będą pochodziły ze środków: dochody własne Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, dotacje celowe z budżetu państwa, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, inne środki zewnętrzne

Rezultaty	Przeniesienie ruchu rowerowego na wyznaczone ścieżki rowerowe i ciągi pieszo-jezdne Podniesienie bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego Zapewnienie spójnej sieci ścieżek rowerowych Wzmocnienie potencjału turystyki rowerowej w Powiecie
Wskaźniki	Długość wybudowanych/ przebudowanych ścieżek rowerowych (km) Ilość zamontowanych punktów oświetleniowych (szt.)
Priorytet	5.3. Poprawa jakości infrastruktury technicznej na terenie Powiatu, w tym sieciowej
Kierunki rozwoju	5.3.1. Rozwój infrastruktury sieciowej, w tym m.in. sieci kanalizacyjnej, wodociągowej, gazowej 5.3.2. Poprawa dostępności mieszkańców Powiatu do podstawowych mediów
Zadania	1. Wsparcie rozbudowy infrastruktury sieciowej 2. Działania wspierające gminne gospodarki lokalne w rozwijaniu infrastruktury technicznej 3. Inne
Źródła finansowania	Środki na realizację powyżej wskazanych zadań, jak również innych wyżej niewymienionych służących realizacji celów oraz kierunków działań będą pochodziły ze środków: dochody własne Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, dotacje celowe z budżetu państwa, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, inne środki zewnętrzne
Rezultaty	Poprawa stanu środowiska poprzez rozwój gospodarki wodno – ściekowej oraz kanalizacji deszczowej Poprawa jakości funkcjonowania gospodarek lokalnych
Wskaźniki	Liczba wybudowanych, rozbudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych budynków wykorzystywanych do świadczenia usług publicznych (szt.) Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków (szt.) Długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej (km) Długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci kanalizacji deszczowej (km) Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.)

„Program Rozwoju Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego na lata 2021-2030”

Źródło: opracowanie własne

Analiza ważności i prawdopodobieństwa działań strategicznych

Analiza ta polega na ocenie ważności danych działań w zestawieniu z prawdopodobieństwem ich realizacji w wyznaczonym okresie planowania strategicznego tj. w perspektywie roku 2030. Analiza została przeprowadzona względem oceny ważności i prawdopodobieństwa celów szczegółowych.

Ocenę ważności i prawdopodobieństwa przeprowadzono w ujęciu krzyżowym. Ważność była oceniana w skali od 0 do 6, gdzie 0 oznaczało, że dane cele i wyznaczone w ramach niego działania inwestycyjne są „mało ważne”, natomiast 6, że jest „bardzo ważne”. Natomiast prawdopodobieństwo realizacji określonych działań oceniano z użyciem ocen od 0% (brak prawdopodobieństwa realizacji) do 100% (działanie pewne do realizacji). Uzyskane w ten sposób oceny działań strategicznych pozwoliły umieścić je na matrycy interpretacyjnej analizy ważności i prawdopodobieństwa

Schemat 1. Matryca interpretacji ważności i prawdopodobieństwa działań strategicznych

Poziom prawdopodobieństwa realizacji	Obszar A	Obszar B
	Obszar C	Obszar D
	Poziom ważności	

Źródło: Opracowanie własne

Interpretacja:

- Obszar A - obszar o wysokim prawdopodobieństwie, ale niskiej ważności dla rozwoju
- Obszar B - obszar wysokiego prawdopodobieństwa oraz wysokiej ważności dla rozwoju
- Obszar C – obszar o niskim prawdopodobieństwie i niskiej ważności dla rozwoju
- Obszar D – obszar o niskim prawdopodobieństwie i wysokiej ważności dla rozwoju

Analizie i interpretacji zostały poddane główne założenia programowe w perspektywie do 2030 r., tj. cele szczegółowe. Cele szczegółowe jako obszary oddziaływania Powiatu wskazują na najważniejsze i niewralgiczne kwestie, wynikające ze stwierdzonych potencjałów i zagrożeń, wskazując jednocześnie na konieczność podejmowania interwencji. Analiza ważności i prawdopodobieństwa działań strategicznych wskazuje na szanse i istotę planowanych kierunków działań, i wskazywanych w ich ramach zadań.

Cel szczegółowy 1. Wysoka jakość i dostępność do usług publicznych wspierających osoby zagrożone wykluczeniem społecznym

Cel szczegółowy 1. nawiązuje do wysokiej jakości i dostępności usług publicznych, wspierających osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Dostrzeżono potrzebę podejmowania działań infrastrukturalnych oraz działań o charakterze wspierającym poszczególne grupy społeczne. Cel obejmuje priorytety dotyczące zapewnienia kompleksowej opieki instytucjonalnej, powszechnego dostępu do instytucji publicznych realizujących projekty i podejmujących inicjatywy na rzecz poprawy jakości życia osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Najważniejszym założeniem realizowanych zadań, zamieszczonych w ramach poszczególnych priorytetów, jak również nie ujętych w Programie, lecz zgodnych z prezentowanymi założeniami będzie dążenie do wysokiej jakości kapitału społecznego, usamodzielnienia społeczności lokalnej, jak również aktywizacji społeczno-zawodowej. Obszar wsparcia koncentruje się na społeczeństwie, jako jednym z kluczowych elementów spójnego i wysoko rozwiniętego samorządu.

Istotność podejmowanych zadań oceniana jest na możliwie najwyższym poziomie, ponieważ jedynie zapewnienie sprawnych i w pełni dostępnych usług społecznych będzie wyznacznikiem powszechnego dostępu do aktywizacji społeczno-zawodowej na obszarze Powiatu. W ramach zaplanowanych kierunków i priorytetów zaplanowano objęcie wsparciem wszystkich grup społecznych, wymagających wsparcia, począwszy od dzieci i młodzieży, seniorów, osób niepełnosprawnych, po osoby niezaradne bytowo, czy osoby bezrobotne.

Skierowano uwagę na zapewnienie odpowiedniego zaplecza infrastrukturalnego do zapewnienia możliwości aktywizacji społecznej i zawodowej, udostępniania oferty wspierającej, jak również realizującej działania na rzecz integracji społecznej, w tym międzypokoleniowej wraz z zapewnieniem wysokiego standardu opieki medycznej. W ramach zaproponowanych działań znajdują się działania związane z remontem, przebudową, rozbudową, modernizacją, w tym również termomodernizacją budynków wykorzystywanych do realizacji usług społecznych wraz z dostosowaniem działań wspierających i wspomagających usługi społeczne, w tym pieczę zastępczą, podmioty reintegracyjne, czy możliwości wsparcia, opieki nad seniorami oraz osobami niepełnosprawnymi, czy wymagających pomocy w codziennych czynnościach.

Na obszarze Powiatu zdiagnozowany problem postępującego zjawiska starzejącego się społeczeństwa. Istotnie, możliwą odpowiedzią względem zdiagnozowanego stanu kryzysowego jest zapewnienie warunków do życia, opieki i ochrony seniorów, wraz z zapewnieniem troski i możliwości aktywizacji i integracji społecznej. Jednym z najbardziej dostrzeganych dzisiaj zjawisk jest permanentne opuszczanie osób starszych, wzrastające poczucie bezradności oraz osamotnienia, co dzięki rozbudowanej ofercie aktywizacyjnej będzie minimalizowane.

Ważnym czynnikiem rozwoju lokalnego jest również działalność zawodowa, która zgodnie z przeprowadzoną diagnozą, wymaga znacznego wsparcia. Działania możliwe do realizacji z perspektywy Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego wskazują na podjęcie interwencji w tym obszarze, a będzie ona skierowana do grup wymagających największego wsparcia, tj. do osób młodych, które nie

ukończyły jeszcze 30 roku życia i są na początku swoich ścieżek rozwoju zawodowego, osób po 50 roku życia, które na rynku pracy pozostają już zdecydowanie dłużej, a do dalszego rozwoju zawodowego konieczny jest rozwój kompetencji, do osób z niepełnosprawnością, które pomimo swoich ograniczeń powinny mieć szansę rozwoju zawodowego i aktywizacji, dążąc do samodzielności, czy też do osób długotrwale bezrobotnych, dla których jednym z najbardziej powszechnych problemów powrotu na rynek pracy jest dezaktualizacji i brak dostosowania posiadanych kompetencji do aktualnych warunków i potrzeb rynku pracy. W ramach podejmowanych inicjatyw, wsparcie skierowane zostanie również w kierunku obecnych i przyszłych przedsiębiorców oraz nawiązania ściślejszej współpracy pomiędzy placówkami edukacyjnymi i lokalnymi przedsiębiorcami.

Istotnym założeniem podejmowanych inicjatyw w ramach celu szczegółowego I są działania mające na celu podniesienie jakości i dostępności do różnorodnych form opieki zdrowotnej na obszarze Powiatu. Obecna oferta medyczna nie odpowiada bieżącemu zapotrzebowaniu, dlatego konieczne będzie rozbudowywanie oferty wraz z dostosowaniem niezbędnego zaplecza do potrzeb opieki medycznej. Stawia się na działalność rehabilitacyjną, niezbędną do przywrócenia pełnego stanu zdrowia i poprawy jakości rekonwalescencji. Prognozy demograficzne, coraz wyraźniej wskazują na starzejące się społeczeństwo, co dodatkowo uzasadnia podejmowanie inicjatyw na rzecz dostosowania oferty medycznej Powiatu z uwzględnieniem potrzeb osób starszych. Nie mniej jednak, opieka medyczna – dostosowana, wysokiej jakości i powszechnie dostępna dla mieszkańców będzie kolejnym, a zarazem niemal najważniejszym aspektem wysokiej jakości życia i wysokiej jakości usług publicznych.

Analiza ważności i prawdopodobieństwa dla wskazanego celu szczegółowego ukazuje, że realizacja zadań zgodnych ze wskazanym celem jest wysoce prawdopodobna o wysokim znaczeniu dla dalszego rozwoju lokalnego.

Cel szczegółowy 1. Wysoka jakość i dostępność do usług publicznych wspierających osoby zagrożone wykluczeniem społecznym								
Poziom prawdopodobieństwa	Wysokie prawdopodobieństwo	100%						
		80%						
	Średnie prawdopodobieństwo	60%						
		40%						
	Niskie prawdopodobieństwo	20%						
		0%						
			1	2	3	4	5	6
			małe znaczenie		średnie znaczenie		wysokie znaczenie	
			Poziom ważności					

Cel szczegółowy 2. Wysoka jakość edukacji

Cel szczegółowy 2. Wysoka jakość edukacji dotyczy objęcia wsparciem całego systemu edukacji na obszarze Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, skupiając się zarówno na poprawie infrastruktury szkolnej, doposażeniu klas i pracowni technicznych, jak również utworzeniu kompleksowego zagospodarowania terenów placówek oświatowych, w tym również zapewnienie wysokiego standardu zaplecza sportowego, wykorzystywanego na cele szkolne. W ramach przedsięwzięć o charakterze infrastrukturalnym przewiduje się działania związane z przebudową, budową, modernizacją wraz ze zwiększeniem efektywności energetycznej budynków szkolnych, zapewniając wyższy standard i komfort cieplny. Podniesienie efektywności energetycznej placówek oświatowych uzasadnione jest względami zapewnienia wysokiej jakości nauki w Powiecie. Wyższa efektywność energetyczna prowadzi do bezpośredniego odnotowania niższych rachunków i niższych nakładów finansowych związanych z utrzymaniem i eksploatacją obiektów, co wpłynie na możliwość przeniesienia środków budżetowych na inne płaszczyzny, w tym na zwiększenie oferty edukacyjnej oraz wyższy jej standard.

Wsparcie skierowane zostanie również na podejmowanie nowych i kontynuację już obecnych działań z zakresu podniesienia kompetencji zawodowych kadry pedagogicznej oraz rozwijania oferty wspomagającej rodziców w wychowywaniu dziecka. W ramach systemu edukacji, zarządzanego przez Powiat Golubsko-Dobrzyński pozostają szkoły na poziomie ponadpodstawowym, w tym licea, technika oraz szkoły branżowe. Nie jest to jednak katalog zamknięty, ponieważ Powiat prowadzi aktywne działania wspierające również inne placówki edukacyjne, dla których podmiotami zarządzającymi są poszczególne Gminy z obszaru Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, dlatego spis zamieszczonych zadań w ramach poszczególnych priorytetów nie jest spisem zamkniętym, a ujmowane będą w jego ramach wszystkie działania wspierające i wspomagające gminne systemy edukacji.

Wsparcie skierowane będzie również na doskonalenia nauczycieli, w tym bieżące podnoszenie kompetencji wśród nauczycieli, jak również możliwości finansowania studiów podyplomowych, szkoleń i form rozwijających karierę zawodową nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych.

Ostatnim, jednak nie mniej istotnym założeniem celu szczegółowego jest zwrócenie większej uwagi na możliwości rozwojowe dziecka pobierającego edukację, na każdym stopniu nauki. W ramach zauważonych potrzeb edukacyjnych pozostają m.in. staże zawodowe uczniów szkół branżowych oraz techników, pomoc stypendialna dla zdolnych i wymagających wsparcia uczniów, jak również rozszerzenie oferty edukacyjnej o zajęcia wspierające, wspomagające, wyrównawcze czy pobudzające i rozwijające zainteresowania wśród dzieci i młodzieży. Szczególną formą wsparcia objęte zostaną również dzieci i młodzież ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, które poprzez dostosowaną formę edukacji i wsparcia, lepiej rozumieć i przyswajając będą nowe umiejętności, zwiększając jednocześnie szanse rozwoju osobistego.

Analiza ważności i prawdopodobieństwa realizacji celu wskazuje na sklasyfikowanie tego obszaru jako działań o wysokim stopniu prawdopodobieństwa i wysokim stopniu ważności, ponieważ edukacja pozostaje niezbędnym elementem do dalszego kształtowania rozwoju społeczności lokalnej.

Cel szczegółowy 2. Wysoka jakość edukacji							
Poziom prawdopodobieństwa	Wysokie prawdopodobieństwo	100%					
		80%					
	Średnie prawdopodobieństwo	60%					
		40%					
	Niskie prawdopodobieństwo	20%					
		0%					
		1	2	3	4	5	6
		małe znaczenie		średnie znaczenie		wysokie znaczenie	
		Poziom ważności					

Cel szczegółowy 3. Efektywnie funkcjonująca administracja samorządowa

Cel szczegółowy 3. Efektywnie funkcjonująca administracja samorządowa obejmuje wszelkie działania zamierzające do poprawy jakości usług publicznych, realizowanych przez Powiat Golubsko-Dobrzyński i jego jednostki organizacyjne. W ramach zadań ujęto cyfryzację usług wraz z ujednoczeniem standardów stosowanych we wszystkich jednostkach organizacyjnych Powiatu w zakresie bezpieczeństwa informacji. Cel osiągnięty zostanie również poprzez możliwość podniesienie kompetencji pracowników jednostek zarządzanych przez Powiat.

Tuz obok cyfryzacji usług publicznych i ujednoczenia standardów, istotnym założeniem jest umożliwienie sprawnego działania służb odpowiadających za bezpieczeństwo publiczne w Powiecie Golubsko-Dobrzyńskim. Sprawne działanie ujęte jest również, jako stworzenie niezbędnego zaplecza, doposażenie jednostek, w tym w szczególności skierowanie wsparcia w kierunku Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Golubiu-Dobrzyniu oraz Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Przedstawiony katalog nie jest katalogiem zamkniętym, a jedynie formułuje dostrzegane potrzeby w zakresie sprawnego funkcjonowania administracji samorządowej, w tym Starostwa Powiatowego oraz innych jednostek zarządzanych przez Powiat. Realizacja celu w matrycy zestawiającej ważności i prawdopodobieństwo osiągnięcia i zrealizowania celu plasuje go, jako działania o średnim i wysokim znaczeniu oraz średnim prawdopodobieństwie, z tendencją do powyższa jego tempa.

Cel szczegółowy 3. Efektywnie funkcjonująca administracja samorządowa							
Poziom prawdopodobieństwa	Wysokie prawdopodobieństwo	100%					
		80%					
	Średnie prawdopodobieństwo	60%					
		40%					
	Niskie prawdopodobieństwo	20%					
		0%					

	1	2	3	4	5	6
	małe znaczenie		średnie znaczenie		wysokie znaczenie	
	Poziom ważności					

Cel szczegółowy 3. Poprawa stanu środowiska naturalnego

Cel szczegółowy 4. Poprawa stanu środowiska naturalnego obejmuje działania skupione na kwestiach zapewniania w Gminie dobrej jakości środowiska, co bezpośrednio przekłada się na dobrą jakość życia mieszkańców. W związku z tym, że jednym z filarów polityki strategicznej Gminy jest ochrona zasobów endogenicznych, podejmowane będą dalsze działania chroniące zasoby przyrodnicze, co będzie realizowane m.in. poprzez realizowanie zadań z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju, zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii, poprawę efektywności energetycznej budownictwa publicznego i ograniczanie działań zanieczyszczających środowisko, jak również podejmowanie inicjatyw, nawiązywanie współpracy w celu edukowania społeczeństwa i promowania ochrony środowiska. Ważnym aspektem realizowanym w ramach niniejszego celu będzie również adaptacja do zmian klimatu.

Realizacja tego celu zakłada wdrażanie takich działań, które pozwolą poprawić jakość środowiska naturalnego, w tym szczególnie jakość powietrza oraz dbałość o istniejące zasoby. Założono zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym Gminy – w tym m.in. montaż instalacji fotowoltaicznych na dachach budynków, instalacje pomp ciepła lub też innych rodzajów OZE, w zależności od możliwości finansowych i zapotrzebowania. Działania te będą również skorelowane z promowaniem przechodzenia na bardziej ekologiczne źródła energii – wymianą nieefektywnego ogrzewania i termomodernizacją obiektów, również wśród budynków mieszkalnych.

Obecnie jednym z elementów, na które zwraca się szczególną uwagę jest występowanie terenów zielonych – ich ilość, wygląd – oraz terenów pozwalających na obcowanie z naturą z dala od wielkomiejskich ośrodków i zgiełku. Powiat planuje wykorzystanie swoich terenów leśnych i terenów zielonych w celach rekreacyjnych, turystycznych, aktywnego spędzania czasu. Ważnym elementem realizacji tego celu jest wdrożenie działań mających na celu utrzymanie w dobrym stanie istniejącej zieleni, jak również tworzenie zielonych enklaw, by urozmaicać krajobraz i tworzyć miejsca przyjazne, tworzące przyjemny klimat. Prowadzone będą działania rewitalizacyjne istniejącą zielenią, jak również będą wykonywane nasadzenia nowych drzew i krzewów. Za pomocą takich działań przestrzeń publiczna stanie się bardziej estetyczna i zielona, co wpłynie również korzystanie na środowisko.

Ważnym aspektem działań inwestycyjnych będzie również wykorzystanie bogatego potencjału endogenicznego Powiatu do rozwoju oferty turystycznej, rekreacyjnej i sportowej. W ramach zamierzeń przewiduje się rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej, w tym ścieżek rowerowych, szlaków itd., co korzystnie wpłynie zarówno na rozwój funkcji rekreacyjno – turystycznej, jak również wywoła pozytywne skutki w obszarze ochrony środowiska, bo przyczyni się do ograniczenia emisji CO₂. Pozwoli to na podniesienie komfortu życia ludności oraz poprawi wizerunek Gminy dla osób z zewnątrz.

Planuje się także kontynuację działań mających chronić obszary cenne przyrodnicze, w tym m.in. istniejący rezerwat przyrody i Obszar Natura 2000. Podejmowane będą także inicjatywy chroniące bioróżnorodność i ograniczające presję działalności człowieka na środowisko.

Zadaniem mającym znaczenie przy każdym z kierunków działań będzie zwiększanie świadomości ekologicznej wśród lokalnej społeczności i budowanie postaw proekologicznych. Gmina będzie prowadziła działania samodzielnie, jak również będzie starała się wspierać inicjatywy innych podmiotów oraz mieszkańców, jak również nawiązywać współpracę w tym zakresie z zainteresowanymi taką tematyką organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami.

Nowa i rewitalizowana infrastruktura uatrakcyjnią przestrzeń publiczną i pozwolą organizować wydarzenia dla społeczności lokalnej. Wszystko to uatrakcyjni Powiat również turystycznie.

Cel szczegółowy 4. Ochrona i racjonalne wykorzystywanie zasobów środowiska naturalnego								
Poziom prawdopodobieństwa	Wysokie prawdopodobieństwo	100%						
		80%						
	Średnie prawdopodobieństwo	60%						
		40%						
	Niskie prawdopodobieństwo	20%						
		0%						
			1	2	3	4	5	6
			małe znaczenie		średnie znaczenie		wysokie znaczenie	
			Poziom ważności					

Cel szczegółowy 5. Rozwinięta i wysokiej jakości infrastruktura drogowa i sieciowa na terenie Powiatu

Cel szczegółowy 5. Rozwinięta i wysokiej jakości infrastruktura drogowa i sieciowa- na terenie Powiatu obejmuje zakres oddziaływania na obszar infrastruktury technicznej, w tym drogowej i okołodrogowej oraz sieciowej, dotyczącej zapewnienia podstawowych mediów i przyłączy do nich, na obszarze całego Powiatu.

Istotne będzie również dbanie o wzrost dostępności komunikacyjnej oraz poprawę infrastruktury transportowej. W ramach realizacji celu przewiduje się wdrażanie rozwiązań poprawiających stan i rozwijających istniejącą sieć drogową oraz infrastrukturę zapewniającą bezpieczeństwo ruchu drogowego. W ramach tego aspektu będą wpisywały się również działania związane z modernizacją i rozbudową oświetlenia ulicznego energooszczędnego, co w znacznym stopniu wpłynie na poprawę komfortu poruszania się dla każdej z grup uczestników ruchu. Przyczyni się do ograniczania emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Dodatkowym aspektem będzie również wpływ na estetykę Gminy, gdyż oświetlenie również wpływa na krajobraz i ogólny odbiór miejsca w którym się znajduje.

Istotne znaczenie ma interwencja w zakresie infrastruktury pieszej i rowerowej wraz z poprawą jej spójności i dostępności. Rozwój infrastruktury, w tym ścieżek rowerowych, szlaków itd., korzystnie wpłynie zarówno na rozwój funkcji rekreacyjno – turystycznej.

W ramach tego celu planowane jest podjęcie działań związanych z rozwojem infrastruktury wodno – kanalizacyjnej oraz deszczowej. Realizacja tego typu inwestycji będzie zależna od możliwości finansowych poszczególnych Gmin, zaś Powiat realizować będzie działania wspierające. Ponadto, ze względu na zachodzące zmiany klimatyczne, w tym częstsze i intensywniejsze opady przewiduje się również działania w obszarze sieci kanalizacji deszczowej.

Katalog zadań realizowanych w ramach infrastruktury drogowej i sieciowej pozostaje otwarty, jednak wskazać należy, że w wielu przypadkach Powiat będzie podmiotem wspierającym poszczególne zadania, gdyż nie wszystkie zadania należą do zadań własnych Powiatu.

Cel szczegółowy 5. Rozwinięta i wysokiej jakości infrastruktura drogowa i sieciowa na terenie Powiatu							
Poziom prawdopodobieństwa	Wysokie prawdopodobieństwo	100%					
		80%					
	Średnie prawdopodobieństwo	60%					
		40%					
	Niskie prawdopodobieństwo	20%					
		0%					
			1	2	3	4	5
			małe znaczenie		średnie znaczenie		wysokie znaczenie
			Poziom ważności				

Analiza ważności i prawdopodobieństwa realizacji poszczególnych celów szczegółowych ukazała, iż wszystkie zadania i priorytety oceniane są na poziomie co najmniej średniego prawdopodobieństwa i co najmniej średniego znaczenia.

3. SPÓJNOŚĆ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Program Rozwoju Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego na lata 2021-2030 poddany został kompleksowej weryfikacji pod kątem zgodności założeń programowych z kluczowymi dokumentami strategicznymi wyższego szczebla, w tym przede wszystkim ze „Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategią Przyspieszenia 2030+”, jak również strategiami poszczególnych gmin oraz dokumentami prezentującymi podejście sektorowe. Zgodność rozpatrywano z perspektywy ujęcia celów szczegółowych i priorytetów.

Zbadano spójność założeń programowych rozwoju lokalnego Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego ze „Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2030 – Strategią Przyspieszenia

2030”. Zgodność z dokumentami wyższego rzędu zbadano na podstawie ujęcia celów szczegółowych i priorytetów rozwojowych.

Tabela 8. Zgodność z dokumentem strategicznym, którego założenia wdraża niniejszy Program

Cel szczegółowy	Priorytet	Cele rozwoju ujęte w dokumencie strategicznym
Cel szczegółowy 1. Wysoka jakość i dostępność do usług publicznych wspierających osoby zagrożone wykluczeniem społecznym	Priorytet 1.1. Rozwój i poprawa jakości zaplecza infrastrukturalnego, niezbędnego do świadczenia usług społecznych o wysokim standardzie	Cel główny 2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo Cel operacyjny 23. Zdrowie Cel główny 4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko, w tym: Cel operacyjny 41. Infrastruktura rozwoju społecznego Cel operacyjny 46. Infrastruktura techniczna
	Priorytet 1.2. Włączenie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Cel główny 2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo Cel operacyjny 21. Aktywność społeczna i rozwój społeczeństwa obywatelskiego Cel operacyjny 22. Rozwój wrażliwy społecznie
	Priorytet 1.3. Aktywizacja zawodowa	Cel główny 3. Konkurencyjna gospodarka Cel operacyjny 3. Rozwój przedsiębiorczości
Cel szczegółowy 2. Wysoka jakość edukacji	Priorytet 2.1. Podniesienie stanu technicznego placówek oświatowych zarządzanych przez Powiat	Cel główny 1. Skuteczna edukacja Cel operacyjny 12. Edukacja dla gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach Cel operacyjny 13. Kształtowanie środowiska edukacyjnego Cel główny 2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo Cel operacyjny 25. Sport i aktywność fizyczna Cel główny 4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko Cel operacyjny 46. Infrastruktura techniczna
	Priorytet 2.2.	Cel główny 1. Skuteczna edukacja

	Podniesienie kompetencji zawodowych kadry pedagogicznej wraz z rozwojem oferty wspomagającej rodziców wychowujących dzieci	Cel operacyjny 11. Podniesienie jakości kształcenia i wychowania Cel operacyjny 13. Kształtowanie środowiska edukacyjnego
	Priorytet 2.3. Rozszerzenie oferty edukacyjnej i wspierającej ucznia	Cel główny 1. Skuteczna edukacja Cel operacyjny 12. Edukacja dla gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach Cel operacyjny 13. Kształtowanie środowiska edukacyjnego
Cel szczegółowy 3. Efektywnie funkcjonująca administracja samorządowa	Priorytet 3.1. Cyfryzacja usług	Cel główny 5. Spójne i bezpieczne województwo Cel operacyjny 52. Cyfryzacja
	Priorytet 3.2. Wzrost warunków bezpieczeństwa publicznego	Cel główny 5. Spójne i bezpieczne województwo Cel operacyjny 53. Bezpieczeństwo
Cel szczegółowy 4. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego	Priorytet 4.1. Poprawa stanu środowiska naturalnego	Cel główny 4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko Cel operacyjny 42. Środowisko przyrodnicze Cel operacyjny 46. Infrastruktura techniczna Cel operacyjny 47. Czysta energia i bezpieczeństwo energetyczne
	Priorytet 4.2. Wykorzystanie potencjału endogenicznego	Cel główny 4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko Cel operacyjny 42. Środowisko przyrodnicze Cel główny Dostępna przestrzeń i czyste środowisko Cel operacyjny 48. Potencjały endogeniczne
Cel szczegółowy 5. Rozwinięta i wysokiej jakości infrastruktura drogowa i sieciowa na terenie Powiatu	Priorytet 5.1. Podniesienie jakości standardu dróg	Cel główny 4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko Cel operacyjny 45. Infrastruktura transportu
	Priorytet 5.2.	Cel główny 4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko

	Zwiększenie spójności sieci drogowej i infrastruktury okołodrogowej na terenie Powiatu	Cel operacyjny 45. Infrastruktura transportu Cel operacyjny 48. Potencjały endogeniczne
	Priorytet 5.3. Poprawa jakości infrastruktury technicznej na terenie Powiatu, w tym sieciowej	Cel główny 4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko Cel operacyjny 46. Infrastruktura techniczna

Źródło: opracowanie własne

W ramach podjętej analizy, której celem jest wskazanie zgodności założeń programowych z założeniami wynikającymi z dokumentów wyższego rzędu, przeanalizowano również założenia:

- „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Golubsko—Dobrzyńskiego na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025”,
- „Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”,
- „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030”,
- „Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030”.

Przyjmując założenia programowe dla Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, przeanalizowano uwarunkowania w ujęciu gmin tworzących Powiat.

4. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU ROZWOJU POWIATU GOLUBSKO-DOBRZYŃSKIEGO

Prawidłowy przebieg procesu opracowania i późniejszej realizacji założeń Programu Rozwoju Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego na lata 2021 - 2030 jest kontrolowany poprzez odpowiednie jego sporządzenie, wdrażanie, a następnie monitoring, sprawozdawczość jak i ewaluację. Niniejszy rozdział dodatkowo uwzględnia sposób monitorowania i oceny stopnia osiągnięcia celu głównego i celów szczegółowych.

4.1. Proces opracowania - przygotowanie i przyjęcie Programu Rozwoju

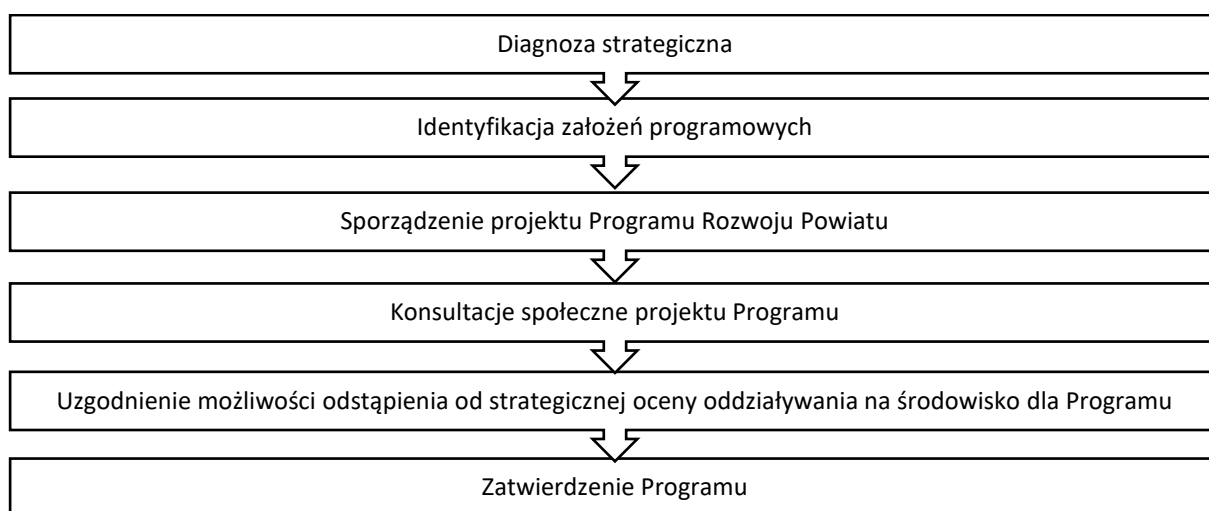
Zgodnie z art. 32 ust. 2 pkt. 2a ustawy o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920, z 2021 r. poz. 1038, 1834), do zadań Powiatu należy opracowywanie programów rozwoju w trybie określonym w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, które to Programu Rozwoju dla Powiatu nie ujmują jako Programu o znaczeniu ponadlokalnym. Jako podstawę prawną dla opracowania i późniejszego przyjęcia Programu Rozwoju, poza wskazanym przepisem prawnym, przyjęto

art.15 ust. 4 pkt 2 i art. 17 ust. 1 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057), które formułują zakres Programu.

Proces realizacji zadania związanego z przygotowaniem Programu Rozwoju Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego odbywa się zgodnie z ustaloną metodyką i w oparciu o powszechnie przyjmowane zasady odnoszące się do zasad konsensusu społeczności lokalnej, otwartości strategii, zgodności horyzontalnej, zgodności wewnętrznej oraz polityk i zasad wspólnotowych, ujmujących politykę równości szans, niedyskryminacji oraz zrównoważonego rozwoju. Przyjęte założenia programowe pozostają efektem konsensusu społecznego, zrealizowanego w porozumieniu z partnerami społecznymi, z mieszkańcami oraz jednostkami terytorialnymi tworzącymi Powiat. Prezentowane zagadnienia obejmują marginalizowane grupy społeczne, w tym osoby niepełnosprawne, zagrożone wykluczeniem społecznym, jak również poszczególne grupy interesu. Naczelną zasadą rozwoju lokalnego jest zrównoważony rozwój, charakteryzujący się postępem rozwojowym w każdej sferze życia i rozwoju Powiatu, z uwzględnieniem ochrony środowiska naturalnego i zachowania zasobów dla kolejnych pokoleń.

Metodologia opracowania Programu Rozwoju Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego na lata 2021-2030 oparta jest o następujące etapy:

Schemat 2. Etapy opracowania Programu Rozwoju Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego na lata 2021-2030

Źródło: opracowanie własne

4.2. Wdrażanie i zarządzanie realizacją Programu Rozwoju

Z punktu widzenia struktury instytucjonalnej wdrażania Programu Rozwoju, w jego zarządzanie, monitorowanie, ewaluację oraz aktualizację, zaangażowane są podmioty reprezentujące władze publiczne oraz jednostki organizacyjne, je wspomagające. Podmiotami odpowiedzialnymi i zaangażowanymi we wdrażanie Programu Rozwoju, w tym monitoring, ewaluację oraz aktualizację będzie zatem Zarząd Powiatu w Golubiu-Dobrzyniu oraz Rada Powiatu w Golubiu-Dobrzyniu,

poszczególne wydziały i jednostki Starostwa Powiatowego oraz jednostki organizacyjne, jak również inne podmioty mogące wzmocnić i wesprzeć rozwój Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego.

W celu zwiększenia szans powodzenia na wdrożenie Programu Rozwoju, w jego realizację powinny być zaangażowane podmioty mające realny i rzeczywisty wpływ na uzyskanie oczekiwanych rezultatów. Interesariuszami Programu Rozwoju ze strony realizacyjnej nie powinny być wyłącznie podmioty reprezentujące władze lokalne, ale również inne podmioty, angażujące się w trwałą i aktywny rozwój Powiatu. W tym kontekście, istotnym aspektem jest rozwój i/lub nawiązywanie współpracy trójstronnej, a więc reprezentujące sektor publiczny, sektor prywatny (biznesowy) oraz sektor społeczny (m.in. organizacje pozarządowe, mieszkańcy, osoby reprezentujące różne grupy społeczne itd.).

Role podmiotów zaangażowanych w proces zarządzania wdrażaniem Programu Rozwoju przedstawiają się następująco:

- **Zarząd Powiatu** – jako organ wykonawczy, koordynuje działania podejmowane przez podmioty uczestniczące w realizacji Programu Rozwoju. Zapewnia również organizowanie zasobów niezbędnych do wdrażania poszczególnych działań i osiągnięcia zakładanych celów. Zarząd Powiatu będzie odpowiadał za powodzenie wdrożenia Programu, jak również będzie wyznaczał osoby czy podmioty odpowiedzialne za zarządzanie całym procesem;
- **Rada Powiatu** – jest organem uchwałodawczym, stanowiącym wsparcie merytoryczne w zakresie podejmowanych decyzji, mających przyczynić się do osiągnięcia przyjętych założeń programowych. Do jej kompetencji zależeć będzie również weryfikacja postępów wdrażania działań, analiza ich prawidłowości wraz z zatwierdzaniem wniosków o aktualizację Programu Rozwoju itp.;
- **Podmiot zarządzający procesem wdrażania Programu Rozwoju umiejscowiony w strukturach Starostwa Powiatowego w Golubiu-Dobrzyniu** - podmiot ten odpowiada za wdrażanie, monitoring, sprawozdawczość, kontrolę i koordynację wdrażania założeń Programu Rozwoju, w tym za integrowanie i rozwijanie partnerstwa, poszukiwanie nowych źródeł finansowania, monitoring, ewaluację i aktualizowanie założeń Programu Rozwoju, zapewnienie działań informacyjno-promocyjnych. Podmiotem tym będzie Wieloosobowe Stanowisko Pracy ds. Zamówień Publicznych i Pozyskiwania Środków Finansowych Zewnętrznych
- **Komórki Starostwa Powiatowego w Golubiu-Dobrzyniu i jednostki organizacyjne Powiatu** – w realizację poszczególnych działań, w zależności od tematyki zaangażowane będą również inne komórki i jednostki Powiatu, które będą stanowiły wsparcie merytoryczne i organizacyjne;
- **Partnerzy** – podmioty reprezentujące różnorodne środowiska, uczestniczące i wspierające wdrażanie poszczególnych działań.

Wdrażanie Programu Rozwoju Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego będzie odbywało się w zgodzie z obowiązującymi zasadami i przepisami, jak również uwzględniając poniższe wartości i zasady:

- **Partycypacji i dialogu** - zapewnienie współpracy i partnerstwa, równego traktowania wniosków i opinii reprezentantów różnorodnych środowisk z sektora publicznego, prywatnego oraz społecznego;
- **Otwartości i transparentności prowadzenia działań** – zapewnienie właściwych form komunikacji i informowania społeczeństwa oraz zainteresowanych podmiotów o podejmowanych działaniach, konsultowanie decyzji i planów dotyczących wdrażania Programu Rozwoju;
- **Kreatywności prowadzącej do uzyskania efektu synergii** – zapewnienia różnorodnego spojrzenia na poszczególne działania, tworzenie zespołów zadaniowych zapewniających zróżnicowaną perspektywę na dane zagadnienie, aktywna współpraca różnych grup itd.;
- **Zaangażowania i dążenia do osiągnięcia wspólnego celu**, tj. rozwoju Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego zgodnie z przyjętymi założeniami – zapewnienie poczucia odpowiedzialności za powierzone zadania oraz determinacji w ich zrealizowaniu, jak również wykazywanie postawy elastycznego podejścia do zmieniających się warunków wewnętrznych i zewnętrznych;
- **Priorytetyzacji celów i kierunków działania** – podejmowanie decyzji dotyczących finansowania inwestycji zawsze w kontekście celów i działań opisanych w Programie Rozwoju, w tym w planowaniu corocznego budżetu Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego i długofalowych planów inwestycyjnych i finansowych.

3.2. Monitoring, ewaluacja, sprawozdawczość, kontrola i aktualizacja Programu Rozwoju

Monitoring

Monitoring Programu Rozwoju będzie prowadzony w celu sprawdzenia skuteczności podejmowanych działań, zdefiniowanych w ramach celu głównego, priorytetów i kierunków interwencji oraz zadań, co równocześnie będzie stanowić monitoring stopnia osiągnięcia celów szczegółowych, priorytetów i kierunków działań. Monitorowanie postępów wdrażania, w tym wyznaczonych wskaźników dla danego celu, priorytetu i kierunku interwencji pozwoli zweryfikować, czy Program Rozwoju jest realizowany zgodnie z przyjętymi założeniami. Monitoring będzie zatem prowadzony poprzez weryfikację osiągniętych rezultatów i odpowiadających im wskaźników, o których informacja będzie pochodziła z poszczególnych zadań.

Za prowadzenie monitoringu realizacji Programu Rozwoju, w tym osiągniętych rezultatów oraz uzyskiwanych wskaźników, odpowiedzialny będzie wyznaczony podmiot zarządzający procesem wdrażania Programu Rozwoju, wyznaczony w ramach struktur Starostwa Powiatowego, a nadzór nad jego działaniami będzie sprawował Zarząd Powiatu.

Wśród najważniejszych zadań w ramach prowadzonego monitoringu można wymienić:

- monitorowanie stopnia wdrażania poszczególnych celów/kierunków/zadań, jak również ocena efektywności i skuteczności wdrażania;

- ocenianie postępów wdrażania konkretnych działań zaplanowanych w Programie;
- tworzenie rekomendacji i opinii dla podmiotów biorących udział we wdrażaniu Programu
- zapewnienie odpowiedniej komunikacji z podmiotami uczestniczącymi we wdrażaniu Programu Rozwoju oraz pozostałych interesariuszy Programu;
- zbieranie danych i ich analiza na potrzeby tworzenia raportów o stopniu wdrażania Programu;
- opracowywanie, przyjmowanie i prezentacja raportów z wdrażania Zarządowi Powiatu oraz Radzie Powiatu,
- inne, istotne dla realizacji założeń strategicznych.

Cele szczegółowe będą monitorowane na podstawie realizowanych, priorytetów i kierunków interwencji, oraz wyznaczonych zadań/działań, jak również wskaźników ujętych w Programie Rozwoju, wskaźników ujętych w dokumentach w opracowanych na podstawie Programu, planach i koncepcjach. W wyniku prowadzenia monitoringu możliwa będzie ocena poziomu realizacji celu głównego, celów szczegółowych oraz kierunków interwencji. Weryfikacji podlegać będzie, w jaki sposób założenia i zdefiniowane w Programie cele są realizowane przez przyjęte działania, czy występują zagrożenia dla osiągnięcia celów oraz czy wymagana będzie aktualizacja (korekta/uzupełnienie) dokumentu, ponieważ wymagana jest modyfikacja działań lub podmiotów realizujących dane działanie.

Źródłami danych do monitorowania będą własne dane i informacje, statystyka publiczna (pochodząca m.in. z danych GUS oraz danych Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego i jego jednostek), jak również danych innych podmiotów uczestniczących w realizacji Programu Rozwoju, w tym realizatorów i partnerów. Jednym ze źródeł danych na potrzeby monitorowania realizacji Programu będą raporty o stanie powiatu – stanowią one podsumowanie działalności władz samorządowych w roku poprzednim, z realizacji polityk, strategii, programów i uchwał rady powiatu (na podstawie art. 30a ust. 2 ustawy o samorządzie powiatowym). Prowadzony w ten sposób monitoring pozwoli na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości. Ponadto, dane do monitoringu będą pochodziły również z raportów z realizacji poszczególnych działań, który będzie przygotowywany przez osobę/osoby/jednostki nadzorującą dane działanie – w tym celu jednostki organizacyjne Powiatu oraz komórki Starostwa Powiatowego odpowiedzialne za realizację danego zadania przekazują osobie odpowiedzialnej za przygotowanie raportu informację, m.in. o stanie realizacji projektów, uzyskanych wskaźników, aktualnych wartości wskaźników oraz trudności i problemów w realizacji zadań w terminie do końca września.

Sprawozdawczość w ramach monitoringu będzie prowadzona systematycznie, a wnioski z niej płynące będą opracowywane w formie raportu z monitoringu Programu Rozwoju, który będzie przedstawiany Zarządowi Powiatu oraz Radzie Powiatu.

Monitoring Programu Rozwoju Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego odbywał się będzie raz do roku i będzie realizowany za zakończony rok sprawozdawczy.

Ewaluacja

Oprócz monitoringu, zaplanowano również ewaluację, która dostarcza praktycznych wniosków i rekomendacji, służących udoskonaleniu bieżącej lub przyszłej interwencji. Przewiduje się przeprowadzenie ewaluacji on-going oraz ex-post „Programu Rozwoju Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego na lata 2021-2030”, by zapewnić wysoką jakość działań.

Ewaluacja on-going przeprowadzona zostanie w okresie obowiązywania strategii (w połowie okresu obowiązywania), natomiast ewaluacja ex-post na koniec 2030 roku. W wyniku przeprowadzenia ewaluacji on-going możliwa będzie ocena poziomu realizacji celów szczegółowych, priorytetów oraz kierunków interwencji. Celem ewaluacji bieżącej jest weryfikacja, w jaki sposób założenia i zdefiniowane w Programie Rozwoju cele są realizowane przez przyjęte działania, czy występują zagrożenia dla osiągnięcia celów oraz czy wymagana będzie aktualizacja (korekta/uzupełnienie) dokumentu, ponieważ wymagana jest modyfikacja działań lub podmiotów realizujących dane działanie. Jednym ze źródeł danych do ewaluacji on-going będą raporty o stanie powiatu – stanowią one podsumowanie działalności władz samorządowych w roku poprzednim, z realizacji polityk, strategii, programów i uchwał rady powiatu. Wykorzystywane będą również dane zbierane przez Starostwo Powiatowe, instytucje powiatowe, GUS (BDL).

Po zakończeniu okresu obowiązywania Programu Rozwoju, przeprowadzona zostanie ewaluacja ex-post w formie raportu końcowego zawierającego analizę podjętych działań, efektywności wydatkowania środków finansowych. Raport końcowy ma na celu odpowiedź, w jakim stopniu osiągnięte zostały założone cele, do czego służyć będzie m.in. analiza osiągnięcia wskaźników założonych działań.

Aktualizacja

W związku z tym, że Program Rozwoju Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego jest dokumentem obejmującym okres kilkuletni, niezbędne jest wzięcie pod uwagę, że zmiany będą ulegały, zarówno uwarunkowania wewnętrzne, jak i zewnętrzne, zmieniały się będą oczekiwania społeczności lokalnej itd. Ponadto, w perspektywie kilkuletniej trudno jest przewidzieć z całkowitą pewnością, jak będzie kształtował się budżet Powiatu i dostępność środków zewnętrznych, wspierających realizację przedsięwzięć strategicznych.

Uwzględniając powyższe przesłanki, jak również inne okoliczności trudne obecnie do przewidzenia, ale które mogą pojawić się w przyszłości, oraz wyniki prowadzonego monitoringu i ewaluacji Programu Rozwoju, możliwe będzie podjęcie decyzji o aktualizacji Programu Rozwoju.

Program Rozwoju będzie mógł podlegać aktualizacji w każdym czasie, gdy będzie to uzasadnione. Koordynacja aktualizacji Programu Rozwoju będzie należała do wyznaczonego podmiotu w ramach struktur Starostwa Powiatowego, bądź konkretnego pracownika Starostwa. Wprowadzenie aktualizacji będzie wymagało określenia zakresu aktualizacji i uzasadnienia konieczności jej wprowadzenia.

4. PLAN FINANSOWY

4.1. Źródła finansowania Programu

Osiągnięcie założonego celu głównego, celów szczegółowych oraz priorytetów i kierunków interwencji wymaga podjęcia działań inwestycyjnych oraz nieinwestycyjnych, na które niezbędne jest posiadanie środków finansowych. Określając działania strategiczne wzięto pod uwagę możliwości finansowe Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, jak również obecne i planowane możliwości pozyskania środków zewnętrznych, w tym bezwrotnych form wsparcia.

Potencjalnymi źródłami finansowania podejmowanych działań będą: dochody własne Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, dotacje celowe z budżetu państwa, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, inne środki zewnętrzne zwrotne oraz bezwrotne. Uszczegóławiając finansowanie Programu Rozwoju będzie odbywało się z wykorzystaniem:

- dochodów własnych Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, jak również innych jednostek samorządu terytorialnego;
- dotacji celowych z budżetu państwa w dyspozycji poszczególnych ministerstw, z dedykowanych programów i funduszy;
- środków z funduszy celowych, będących w dyspozycji różnych instytucji, m.in. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Banku Gospodarstwa Krajowego, Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej i innych;
- środków pochodzących z UE w ramach różnych funduszy, inicjatyw ze środków europejskich;
- środków pochodzących z innych niż europejskie funduszy finansowych;
- środków pochodzących z sektora prywatnego;
- finansowania przez banki i inne instytucje finansujące;
- innych dostępnych źródeł finansowania.

Wskazane potencjalne źródła finansowania realizacji Programu Rozwoju Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego nie stanowią katalogu zamkniętego, Powiat Golubsko-Dobrzyński będzie starał się wykorzystywać wszystkie możliwości współfinansowania przedsięwzięć. W tym celu konieczne będzie bieżące monitorowanie możliwości pozyskiwania środków finansowych.

4.2. Planowanie finansowanie Programu i jego podział na priorytety

Realizacja Programu Rozwoju Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego wymaga określenia sposobów jego finansowania i współfinansowania w zaplanowanym okresie strategicznym tj. do roku 2030. Działania strategiczne zostały przyporządkowane do celów szczegółowych oraz priorytetów, a zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, plan finansowania/współfinansowania przedstawiono w podziale na wyznaczone priorytety - wskazując, z jakich źródeł będą finansowane poszczególne

zadania (a tym samym priorytety i cele) oraz jaka jest łączna planowana wysokość wsparcia dla danego priorytetu (a więc także celu szczegółowego). W trakcie realizacji Programu możliwe jest ujęcie w wykazie dodatkowych zadań, o ile ich realizacja przyczynia się do osiągnięcia założonych celów szczegółowych i wskazanych priorytetów.

Łączny planowany budżet na realizację celów i priorytetów wynosi 153 052 900,00 zł w latach 2021 - 2030

Tabela 9. Szacunkowe ramy finansowania poszczególnych priorytetów

Cel szczegółowy	Priorytet	Szacunkowa kwota przeznaczona na realizację zadań w ramach priorytetu
Cel szczegółowy 1. Wysoka jakość i dostępność do usług publicznych wspierających osoby zagrożone wykluczeniem społecznym	Priorytet 1.1. Rozwój i poprawa jakości zaplecza infrastrukturalnego, niezbędnego do świadczenia usług społecznych o wysokim standardzie	19 460 100
	Priorytet 1.2. Włączenie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	785 000,00
	Priorytet 1.3. Aktywizacja zawodowa	17 750 000,00
Cel szczegółowy 2. Wysoka jakość edukacji	Priorytet 2.1. Podniesienie stanu technicznego placówek oświatowych zarządzanych przez Powiat	61 475 100
	Priorytet 2.2. Podniesienie kompetencji zawodowych kadry pedagogicznej wraz z rozwojem oferty wspomagającej rodziców wychowujących dzieci	2 922 000,00
	Priorytet 2.3. Rozszerzenie oferty edukacyjnej i wspierającej ucznia	1 333 500,00

Cel szczegółowy 3. Zwiększenie efektywności i funkcjonowania administracji samorządowej	Priorytet 3.1. Cyfryzacja usług	520 000,00
	Priorytet 3.2. Wzrost warunków bezpieczeństwa publicznego	2 575 200,00
Cel szczegółowy 4. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego	Priorytet 4.1. Poprawa stanu środowiska naturalnego	5 500 000,00
	Priorytet 4.2. Wykorzystanie potencjału endogenicznego	500 000,00
Cel szczegółowy 5. Rozwinięta i wysokiej jakości sieć drogowa i sieciowa na terenie Powiatu	Priorytet 5.1. Podniesienie jakości standardu dróg	39 200 000,00
	Priorytet 5.2. Zwiększenie spójności sieci drogowej i infrastruktury okołodrogowej na terenie Powiatu	350 000,00
	Priorytet 5.3. Poprawa jakości infrastruktury technicznej na terenie Powiatu, w tym sieciowej	500 000,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Golubiu-Dobrzyniu

SPIS TABEL, WYKRESÓW I MAP

Mapa 1. Podział terytorialny Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego	7
Tabela 1. Struktura bezrobocia w Powiecie Golubsko-Dobrzyńskim w roku 2020	13
Tabela 2. Gospodarstwa rolne w Powiecie Golubsko-Dobrzyńskim w latach 2016-2020	16
Tabela 3. Analiza SWOT – Przestrzeń i środowisko	19
Tabela 4. Analiza SWOT – Społeczeństwo, kultura, turystyka i rekreacja	19
Tabela 5. Analiza SWOT - Gospodarka	20
Tabela 6. Analiza SWOT – Infrastruktura techniczna	21
Tabela 7. Układ założeń strategicznych Programu Rozwoju Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego na lata 2021-2030	25
Tabela 8. Zgodność z dokumentem strategicznym, którego założenia wdraża niniejszy Program	48
Tabela 9. Szacunkowe ramy finansowania poszczególnych priorytetów	58
Wykres 1. Struktura demograficzna Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego.....	9
Wykres 2. Prognoza demograficzna dla Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego na lata 2021-2030.....	10
Wykres 3. Wyniki egzaminu maturalnego.....	12
Schemat 1. Matryca interpretacji ważności i prawdopodobieństwa działań strategicznych	40
Schemat 2. Etapy opracowania Programu Rozwoju Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego na lata 2021-2030.....	51